

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МАКРОЕКОНОМІКА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,
ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

(для слухачів другої вищої освіти спеціальностей
7.03050901 – «Облік і аудит» і 7.03050401 - «Економіка підприємства»)

Харків
ХНАМГ
2012

Макроекономіка: методичні вказівки для самостійної роботи, проведення практичних занять і виконання контрольної роботи (для слухачів другої вищої освіти спеціальностей 7.03050901 – «Облік і аудит» і 7. 030500401 - «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: С. Б. Тимофієва, І. А. Островський. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 70 с.

Укладачі: С. Б. Тимофієва,
І. А. Островський

Рецензент: доц., к.е.н. Т. А. Пушкар

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства,
протокол № 4 від 07. 11. 2011р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Матеріали для організації практичних занять.....	5
2. Матеріали для організації самостійної роботи.....	21
2.1. Тестові завдання для самостійної роботи студентів.....	21
2.2. Типові задачі та їх розв'язання.....	35
3. Завдання контрольних робіт за варіантами для студентів заочної форми навчання та методичні рекомендації до їх виконання.....	44
Список джерел.....	64
Додатки.....	66

ВСТУП

Макроекономіка належить до нормативних дисциплін, які покликані забезпечити фундаментальну економічну підготовку майбутніх спеціалістів за напрямами підготовки 7.03050401 «Економіка підприємства» і 7.03050901 «Облік і аудит»

Мета вивчення дисципліни - формування системи знань про механізми функціонування національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, обґрунтованих світовою і вітчизняною наукою, та досвід макроекономічної практики.

Завданнями є вивчення теорії макроекономічної науки, розкриття її об'єкта, предмета і методу, висвітлення основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічного розвитку; розгляд базових моделей рівноваги розкриття механізму складових макроекономічної політики: фінансової, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної.

Предмет дисципліни «Макроекономіка» - механізм функціонування національної економіки на основі поєднання ринкового саморегулювання та державного впливу на економічні процеси.

Метою даного видання є допомога слухачам у вивченні теоретичних аспектів змістових модулів, виконанні тестових завдань, розв'язанні задач і ситуацій. Виконуючи практичну частину змістових модулів, яка передбачає розв'язання задач і виконання тестових завдань з відповідними (логічними, аналітичними, графічними) поясненнями, слухач отримає певні навички практичного використання набутих теоретичних знань.

Виходячи з кредитно-модульної системи організації навчального процесу, всі теми зведені в два змістові модулі (далі ЗМ). У першому розділі методичних вказівок представлені плани практичних занять за змістовими модулями й темами, які включають теоретичну і практичну частини, питання для самопідготовки. У наступних розділах розглядаються типові задачі та їх розв'язання, тестові завдання. В останньому розділі визначені завдання контрольних робіт за варіантами.

Наведений у методичних вказівках комплекс тестових завдань, задач, ситуацій сприяє більш глибокому засвоєнню навчального матеріалу; передбачає можливість слухачам самостійно опрацьовувати навчальний матеріал і самостійно оцінювати свій рівень знань.

1. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття з макроекономіки проводяться для студентів усіх форм навчання. Мета їх - поточна перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з окремих тем дисципліни, які винесені на семінари. Крім цього на семінарських і практичних заняттях передбачається проведення комплексно-модульного контролю, тобто перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу змістових модулів.

На практичні заняття виносяться найважливіші й найскладніші питання дисципліни. При підготовці до семінарських занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідної теми, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Далі доцільно звернутися до вивчення рекомендованої літератури відповідно до певної теми.

При використанні літературних джерел слід брати до уваги, що всі вони, як правило, різняться за логічною побудовою навчального матеріалу, визначенням макроекономічних категорій, аббревіатурами, теоретичними уподобаннями тощо. У зв'язку з цим доцільно віддати перевагу базовим підручникам, які представлені в списку рекомендованих джерел в розділі 4 цього видання.

ЗМ 1.1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІКИ

Структура змістового модуля

Тема 1.1.1. Макроекономіка як наука

Тема 1.1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Тема 1.1.3. Макроекономічна нестабільність

Тема 1.1.4. Сукупний попит і сукупне пропонування

Тема 1.1.5. Споживання, заощадження та інвестиції

Тема 1.1.6. Сукупні витрати і ВВП

Основні навчальні цілі ЗМ 1.1.: вивчення понятійного апарату, розуміння якого поліпшує засвоєння теоретичних основ макроекономіки; розуміння предмету макроекономіки його теоретичного інструментарію; вивчення методології макроекономіки, історії її становлення та розвитку; вивчення основних показників, що відображують результати економічної діяльності країни і спираються на єдиний міжнародний стандарт – Систему національних рахунків (СНС); вивчення методик розрахунку основних макроекономічних показників; розуміння координуючої ролі ринкової системи в економіці; вивчення механізмів функціонування ринку праці, товарного ринку, грошового ринку; вивчення і аналіз інфляційного механізму; зрозуміти основні агрегати приватної закритої економіки та їх роль у причинно-наслідковому механізмі функціонування економіки; розуміння, що головним компонентом сукупних витрат є споживання домогосподарств; вивчення інструментарію кейнсіанської функції споживання, урахування міжчасового вибору споживача; вивчення теорії приватних інвестицій, зв'язку інвестицій з основним капіталом; розуміння кейнсіанської і неокласичної функцій інвестицій, зв'язку інвестицій із заощадженнями; розуміння того, що витрати на споживання та інвестиції

об'єднуються в сукупні витрати; аналіз методів визначення рівноважного ВВП (методи «витрати-випуск» і «вилучення-інєкції»); вивчення механізму мультиплікатора витрат і ролі витрат у виникненні рецесійного або інфляційного розриву.

Тема 1.1.1. Макроекономіка як наука

Теоретична частина

1. Об'єкт і предмет макроекономіки.
2. Методологія макроекономіки.
3. Становлення та розвиток макроекономіки.
4. Роль макроекономіки в житті суспільства.

Основні опорні поняття

Агреговані показники. Головна суперечність суспільного розвитку. Домашні господарства. Екзогенні змінні. Ендогенні змінні. Економічні ресурси. Змішана економіка. Командно-адміністративна економіка. Коротко-, середньо- і довгострокові моделі. Крива виробничих можливостей. Макроекономіка. Мегаекономіка. Мікроекономіка. Закриті, відкриті, статичні, динамічні моделі. Нормативна функція макроекономіки. Перехідна економіка. Позитивна функція макроекономіки. Предмет макроекономіки. Ринкова економіка. Традиційна економіка. Функції макроекономіки.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Які основні завдання покликані вирішити макроекономічна теорія?
2. Назвіть основні теорії макроекономіки.
3. Назвіть та розкрийте зміст етапів макроекономічного аналізу.
4. Що вивчає нормативна макроекономіка?
5. Що вивчає позитивна макроекономіка?
6. Що вивчає макроекономічні моделі? Дайте їх визначення та характеристику.

Тема 1.1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Теоретична частина

1. Порівняльний аналіз систем балансу народного господарства (СБНГ) і національних рахунків (СНР).
2. Сутність і методи обчислювання ВВП.
3. Методика обчислювання похідних показників ВВП.
4. Номінальний і реальний ВВП.
5. Показник суспільного добробуту.

Основні опорні поняття

Амортизація. Валовий випуск. Валовий внутрішній продукт. Валовий національний дохід. Валовий національний продукт. Валові приватні внутрішні інвестиції. Валовий прибуток корпорацій. Виробничий метод розрахунку ВВП. Державні закупівлі. Дефлювання. Дефлятор ВВП. Додана вартість.

Інституціональна одиниця СНР. Індекс людського розвитку (індекс розвитку людського потенціалу). Інфлювання. Кінцева продукція. Метод видатків (кінцевого використання). Національний дохід. Непрямі (продуктові) податки. Номінальний ВВП. Особистий дохід. Особистий дохід після оподаткування. Реальний ВВП. Розподільчий метод (метод доходів). СБНГ. СНР. Споживчі видатки. Субсидії. Трансфертні платежі. Чистий економічний добробут (ЧЕД). Чистий експорт. Чисті приватні внутрішні інвестиції.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Порівняльний аналіз СБНГ і СНР.
2. Дайте порівняльний аналіз сукупного суспільного продукту (ССП) і валового внутрішнього продукту (ВВП).
3. Охарактеризуйте особливості трьох методів розрахунку ВВП.
4. Чому співвідношення валових приватних внутрішніх інвестицій та амортизації є індикатором стану національної економіки?
5. Проілюструйте співвідношення валової, проміжної, кінцевої продукції і доданої вартості.
6. Кого відносять до резидентів або нерезидентів країни?
7. За яких умов чистий експорт є від'ємною величиною?
8. У чому відмінність між номінальним і реальним ВВП?
9. У чому полягають категорії «інфлювання» і «дефлювання»?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Визначити ВВП трьома способами (виробничий, за потоком доходів, за витратами), якщо рента становить 12 млн. гр. од., валові інвестиції 55 млн. гр. од., винагорода за працю 218 млн. гр. од., непрямі податки 22 млн. гр. од., рента 20 млн. гр. од., податок на прибуток 43 млн. гр. од., чистий експорт (-9) млн. гр. од., чисті інвестиції 45 млн. гр. од., доходи некорпоративного сектору економіки 21 млн. гр. од., трансферти 83 млн. гр. од., споживчі витрати 220 млн. гр. од., державні видатки 150 млн. гр. од.,

індивідуальні податки 100 млн. гр. од., внески на соціальне страхування 45 млн. гр. од., субсидії 18 млн. гр. од., матеріальні витрати 366 млн. гр. од., валовий випуск 778 млн. гр. од., чистий прибуток 50 млн. гр. од., дивіденди 20 млн. гр. од.

Задача 2. Розрахуйте номінальний і реальний ВВП, валовий національний дохід (ВНД) і валовий національний наявний дохід (ВННД), якщо надано такі показники (млрд. гр. од.): споживчі видатки – 100, валові внутрішні приватні інвестиції – 45, державні закупівлі – 50, імпорт – 15, експорт – 10, чисті первинні зовнішні доходи – 20, чисті зовнішні трансферти – 5, зростання цін за рік – 25%.

Задача 3. ВВП гіпотетичної економіки становить 7500 тис. гр. од., споживчі витрати 2320 тис. гр. од., державні витрати 1150 тис. гр. од., чистий експорт 105 тис. гр. од., амортизація 175 тис. гр. од., імпорт 85 тис. гр. од. Визначити: величину ЧВП; величини валових і чистих інвестицій; величину експорту; стан даної економіки.

Задача 4. Номінальний валовий внутрішній продукт країни становить 42 млн. гр. од., поточні ціни зросли на 6 %. Визначити дефлятор ВВП, величину реального ВВП; абсолютний приріст та темпи приросту ВВП, якщо номінальний ВВП t-1 становив 4095 млн. гр. од.

Задача 5. Визначити величини ВНД і ВНРД, якщо факторні доходи резидентів закордоном 200 млрд. гр. од., трансферти резидентів нерезидентам 100 млрд. гр. од., ВВП країни 500 млрд. гр. од., факторні доходи нерезидентів в даній країні 250 млрд. гр. од., трансферти нерезидентів резидентам 90 млрд. гр. од.

Тема 1.1.3. Макроекономічна нестабільність

Теоретична частина

1. Циклічний характер розвитку економіки. Економічний цикл і його фази.
2. Безробіття як фактор макроекономічної нестабільності, його причини, види, показники та наслідки.
3. Інфляція, її причини, типи, показники та наслідки. Інфляційний податок.
4. Антиінфляційна політика: форми і методи.
5. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса.

Опорні поняття

Антиінфляційна політика. Активні і пасивні методи державного регулювання зайнятості. Гіперінфляція. Дефлятор ВВП. Дефляція. Активні Інфляційний податок. Інфляція. Інфляція попиту. Інфляція пропозиції (витрат). Прихована, галопуюча, помірна інфляція. Показники цінової динаміки. Потенційний ВВП. Природний рівень безробіття. Пропозиція робочої сили. Рівень безробіття. Рівень зайнятості. Рівень повної зайнятості. Сеньйораж. Соціально-економічні наслідки інфляції. Структурне безробіття. Фрикційне безробіття. Фази економічного циклу. Циклічне безробіття.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Що таке безробіття, кі його причини?
2. Охарактеризуйте основні види безробіття.
3. Що таке інституціональне і неінституціональне населення?
4. У чому відмінності в розрахунку рівня зайнятості в методології МОТ і традиційному макроекономічному аналізі?
5. Як визначається рівень безробіття?
6. Визначте причини інфляції та класифікуйте її.
7. Проаналізуйте основні соціально-економічні наслідки інфляції.
8. У чому полягають основні напрями антиінфляційної політики?
9. Залежність між динамікою яких показників відображає крива Філіпса?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Розрахувати темп інфляції і кількість років, що необхідна для подвоєння цін, якщо дефлятор поточного року – 1,5, а попереднього – 1,0.

Задача 2. Обчислити дефлятор ВВП, коли відомо, що валовий продукт в поточних цінах складає 500 млрд. гр. од., а валовий продукт в базисних цінах дорівнює 480 млрд. гр. од.

Задача 3. Дефлятор поточного року 2,1, дефлятор попереднього року 1,2. Визначити рівень інфляції даного року і кількість років, які необхідні задля подвоєння інфляції.

Задача 4. Визначити величину інфляційного податку при рівні цін поточного року 1,2 і грошовій масі 4 млрд. гр. од. за умови, що рівень цін попереднього року становив 1,0.

Задача 5. Населення складає 80 млн. осіб, 14 млн. осіб – діти до 16 років, 20 млн. осіб вибули зі складу робочої сили, безробітні складають 24 млн. осіб. Розрахувати: величину робочої сили; рівень безробіття; рівень зайнятості.

Задача 6. Номінальний ВВП країни становить 12 млрд. гр. од., ціни зросли на 12 %, фактичний рівень безробіття становить 9 %. Визначить дефлятор, величину реального ВВП. Використовуючи закон Оукена, розрахуйте відставання фактичного ВВП від потенційного якщо природний рівень безробіття становить 5 %.

Задача 7. Розрахуйте рівні безробіття, зайнятості, повної зайнятості, природний рівень безробіття, якщо надано такі показники: населення країни 20 млн. чол.; кількість фрикційно безробітних – 0,2 млн. чол.; кількість циклічно безробітних – 0,4 млн. чол.; кількість структурно безробітних – 0,1 млн. чол.; кількість зареєстрованої робочої сили – 16 млн. чол.

Задача 8. Розрахуйте рівні безробіття, зайнятості, повної зайнятості, природний рівень безробіття, реальний ВВП, відставання реального ВВП від потенційного, величину потенційного ВВП, якщо надано такі показники: кількість безробітних – 0,8 млн. чол., зокрема: фрикційно безробітних – 0,2 млн. чол., циклічно безробітних – 0,4 млн. чол.; номінальний ВВП – 4 млрд. гр. од.; дефлятор – 2,0; кількість зареєстрованої робочої сили – 8 млн. чол.

Задача 9. За даними таблиці побудуйте криву Філіпса в короткостроковому періоді. Проаналізуйте графік. Які процеси в економіці країни графічно відображаються переміщенням по кривій Філіпса ?

Таблиця

Рівень безробіття, %	1	2	3	4	5	6	7
Темп інфляції, %	50	42	30	20	15	10	5

Тема 1.1.4. Сукупний попит і сукупне пропонування

Теоретична частина

1. Основні моделі макроекономічного кругообігу.
2. Сукупний попит: сутність, крива, фактори.
3. Сукупна пропозиція: сутність, крива, фактори.
4. Модель «AD-AS» як базова модель економічної рівноваги.

Опорні поняття

Кейнсіанський, класичний і проміжний відрізки кривої AS. Крива сукупного попиту: короткострокова, довгострокова. Крива сукупної пропозиції (AS). Макроекономічна рівновага. Сукупна пропозиція (AS). Сукупний попит (AD). Основні компоненти сукупного попиту: C, I, G, X. Цінові та нецінові фактори сукупного попиту. Цінові та нецінові фактори сукупної пропозиції.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Що таке сукупний попит, чим він відрізняється від ринкового попиту на товари та послуги?
2. Які функціональні зв'язки показує крива сукупного попиту?
3. Охарактеризуйте основні складові сукупного попиту.
4. Дайте визначення сукупної пропозиції.
5. Що відображає горизонтальний відрізок кривої сукупної пропозиції, яка економічна школа саме так пояснює дану ситуацію ?
6. З точки зору якої економічної школи сукупну пропозицію відображає вертикальний відрізок кривої сукупної пропозиції?
7. Які нецінові фактори впливають на сукупну пропозицію?
8. Поясніть сутність моделі макроекономічної рівноваги «AD – AS».
9. Поясніть механізм дії ефекту храповика.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. За даними таблиці побудуйте криві AS, AD, AD₁, AD₂ і визначте рівноважний обсяг виробництва в кожній із економічних ситуацій. Які фактори впливають на зміщення кривої сукупного попиту?

Таблиця

Рівень цін (%)	AS	AD	AD ₁	AD ₂
25	200	140	190	50
22	200	150	200	60
20	190	160	210	70
17	170	170	220	80
15	140	180	230	90
12	100	190	240	100

Задача 2. Побудуйте модель «AD – AS» і визначте графічним методом рівноважний обсяг реального ВВП і рівень цін, якщо динаміка сукупного попиту та сукупної пропозиції за визначений період характеризується даними таблиці

Таблиця

AD	50	100	150	200	250	300
P	1,5	1,1	0,9	0,5	0,3	0,2
AS	400	385	300	200	150	50

Тема 1.1.5. Споживання, заощадження та інвестиції

Теоретична частина

1. Доходи домогосподарств і споживання.
2. Кейнсіанська концепція споживання.
3. Теорії споживання: міжчасового вибору споживача І.Фішера, життєвого циклу Ф.Модільяні, перманентного доходу М. Фрідмена.
4. Модель «заощадження – інвестиції» і макроекономічна рівновага.

5. Сутність і види інвестицій.
6. Державна інвестиційна політика і її вплив на розвиток національної економіки

Опорні поняття

Автономне споживання. Автономні інвестиції. Амортизація. Валові інвестиції. Гранична схильність до споживання. Гранична схильність до заощаджень. Заощадження. Інвестиції. Інвестиції в основний капітал. Інвестиції в товарно-матеріальні запаси. Кейнсіанська функція інвестицій. Модель простого акселератора. Мультиплікатор інвестицій. Неокласична функція інвестицій. Особистий дохід. Особистий наявний дохід. Проста інвестиційна функція. Середня схильність до заощадження. Середня схильність до споживання. Споживання. Функція заощадження. Функція споживання. Чисті заощадження підприємств. Чисті інвестиції.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Поясніть модель економічного кругообігу.
2. Назвіть джерела формування особистого доходу.
3. Поясніть сутність і призначення кривої Лоренца.
4. Що характеризує коефіцієнт Джині? Як його розраховують?
5. Проаналізуйте рівняння кейнсіанської функції споживання.
6. Назвіть і поясніть чинники автономного споживання.
7. У чому полягає сутність мультиплікативного ефекту.
8. Який закон Кейнса характеризує залежність споживання від абсолютного розміру наявного доходу?
9. Який інструментарій використовує Кейнс для аналізу споживання?
10. Розкрийте сутність теорії міжчасового вибору споживача.
11. Розкрийте сутність теорії життєвого циклу Ф.Модільяні.
12. Розкрийте сутність теорії перманентного доходу М.Фрідмена.
13. Які три постулати містить функція споживання Кейнса?
14. Дайте визначення інвестиціям.
15. Назвіть і охарактеризуйте основні складові інвестицій.
16. Охарактеризуйте напрями впливу інвестицій на економіку.
17. Що являють собою автономні інвестиції.
18. Яку інформацію має проста інвестиційна функція?
19. Охарактеризуйте валові інвестиції в економіку.
20. Поясніть сутність кейнсіанської і неокласичної функцій інвестицій?
21. Розкрийте механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями на основі класичної теорії.
22. Розкрийте механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями на основі кейнсіанської теорії.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Заповніть таблицю, визначивши відповідні показники. Складіть рівняння споживання і заощадження.

Таблиця

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20					
50	60					
100	100					
150	140					
200	180					

Задача 2. Заповніть таблицю, визначивши відповідні показники. Складіть рівняння споживання і заощадження

Таблиця

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0		-20				
80		0				
160		20				
240		40				

Задача 3. ВВП у попередньому році 240 млрд. гр. од., у поточному 300 млрд. гр. од., споживання у попередньому році 150 млрд. гр. од., у поточному 190 млрд. гр. од. Обчисліть показники APC, APS, MPC, MPS.

Задача 4. ВВП у попередньому році 80 млрд. гр. од., у поточному 100 млрд. гр. од., споживання у попередньому році 60 млрд. гр. од., у поточному 76 млрд. гр. од. Обчисліть відповідні середні й граничні схильності до споживання і заощаджень.

Задача 5. Інвестиційний проект має дворічний цикл життя, а вартість його капітального майна дорівнює 2000 гр. од. При цьому очікуваний прибуток від його реалізації становить у першому році 500 гр. од., у другому 400 гр. од. Обчисліть граничну ефективність індивідуального капіталу.

Тема 1.1.6. Сукупні витрати і ВВП

Теоретична частина

1. Сукупні витрати й рівноважний ВВП.
2. Мультиплікатор витрат.
3. Сукупні витрати і потенційний ВВП.

Опорні поняття

Інфляційний розрив. Метод «вилучення – ін'єкції». Метод «витрати – випуск». Мультиплікатор витрат. Незаплановані інвестиції у товарні запаси. Потенційно необхідні сукупні витрати. Потенційно рівноважний ВВП. Рецесійний розрив. Рівноважний ВВП. Сукупні витрати. Фактично рівноважний ВВП. Фактичні сукупні витрати.

Питання і завдання для самоконтролю

1. За яких умов у реальному економічному кругообігу забезпечується рівновага?

2. Якими методами можна визначити рівноважний ВВП у реальній економіці?
3. Поясніть на моделі «витрати-випуск», яку роль відіграють незаплановані інвестиції у товарні запаси, якщо фактичні сукупні витрати не дорівнюють виробленому ВВП?
4. Назвіть характерні випадки, коли сукупні витрати не збігаються з виробленим ВВП.
5. За яких умов досягається рівноважний ВВП у моделі «витрати – випуск» ?
6. Що ви розумієте під термінами «вилучення» та «ін'єкції»?
7. При якому співвідношенні між заощадженнями й інвестиціями забезпечується рівноважний ВВП у моделі «вилучення – ін'єкції»?
8. Розкрийте сутність мультиплікатора інвестицій і напишіть формули для його визначення.
9. Дайте визначення і розкрийте сутність рецесійного розриву в економіці.
10. Дайте визначення і розкрийте сутність інфляційного розриву в економіці.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:

$C = 0,8 \cdot D + 20$; $I = 10$. Визначите рівноважний ВВП (Y) за методом «витрати – випуск».

Задача 2. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:

$C = 0,8 \cdot D + 20$; $I = 10$. Знайти рівноважний ВВП методом «вилучень - ін'єкцій».

Задача 3. Визначити двома способами рівноважний ВВП, якщо рівняння споживання та інвестицій мають вигляд: $C = 40 + 0,8 \cdot D$; $I = 30$.

Задача 4. Відомо, що ВВП реальний (фактичний) 200 од., ВВП рівноважний 300 од., $MPC = 0,6$. Визначити величину, на яку повинні змінитися інвестиції, щоб економіка виробляла рівноважний ВВП.

Задача 5. Національну економіку описує система рівнянь: $Y = C + I + G$; $C = 150 + 0,8(Y - T)$; $I = 190$; $G = 250$, $T = 150$. Визначити: рівноважний ВВП. Як збільшаться інвестиції у запаси, якщо $Y = 2500$?

Задача 6. Визначте величину рецесійного розриву, якщо реальний ВВП становить 1000 грош. од., потенційний ВВП - 1200 грош. од., гранична схильність до заощаджень - 0,25.

Задача 7. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:

$C = 20 + 0,6 \cdot D$; $I = 20$. Визначите рівноважний ВВП (Y) двома методами («витрати – випуск» та методом «вилучень - ін'єкцій»).

ЗМ 1.2. ЕКОНОМІЧНІ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Структура змістового модуля

Тема 1.2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Тема 1.2.2. Фіскальна політика.

Тема 1.2.3. Грошовий ринок і монетарна політика.

Тема 1.2.4. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 1.2.5. Ринок праці та соціальна політика.

Тема 1.2.6. Економічне зростання.

Основні навчальні цілі: аналіз змішаної закритої економіки; розуміння ролі держави в системі макроекономічного регулювання; аналіз фіскальної політики, її видів, її зв'язок з державним бюджетом; аналіз інструментів фіскальної політики, роль податків на мультиплікатор витрат, визначення їх впливу на ВВП; вивчення засад монетарної політики, її цілей, інструментів, передатного механізму і наслідків впливу на економіку у короткостроковому і довгостроковому періодах на основі інструментарію моделі «AD – AS»; вивчення основних механізмів, що зв'язують національну економіку з рештою світу; аналіз впливу зовнішньоекономічної діяльності на умови формування економічної рівноваги; вивчення платіжного балансу, змісту його рахунків; аналіз теорій валютного курсу та історії розвитку міжнародної валютної системи; аналіз основних теорій зовнішньої торгівлі, інструментів торговельної політики, функції чистого експорту і його впливу на ВВП; вивчення моделі «Манделла – Флемінга».

Тема 1.2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання

Теоретична частина

1. Необхідність державного регулювання ринкової економіки.
2. Теорії державного регулювання економікою.
3. Методи та інструменти державного регулювання економіки.

Опорні поняття

Активна роль держави. Економічні функції держави. Інструменти державного регулювання. Кейнсіанська модель державного регулювання. Концептуальні основи класичної теорії регулювання. Методи державного регулювання. Пасивна роль держави.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте роль держави в економічному кругообігу, проаналізуйте її основні функції.
2. Охарактеризуйте завдання та інструментарій макроекономічної політики.
3. У чому полягають розбіжності між кейнсіанською і неокласичними теоріями в поглядах на економічну роль держави?

Тема 1.2.2. Фіскальна політика

Теоретична частина

1. Сутність фіскальної політики.
2. Дискреційна фіскальна політика, її інструменти та механізм.
3. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика, її інструменти та механізм.
4. Фіскальна політика та державний бюджет.

Опорні поняття

Автоматичний (вбудований) стабілізатор. Видатки держбюджету. Грошово-кредитна політика; Державне регулювання економіки. Державний бюджет.

Дискреційна фіскальна політика. Доходи держбюджету. Крива Лаффера. Мультиплікатор державних витрат. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Мультиплікатор податків. Недискреційна фіскальна політика. Податки. Податкова ставка. Податкова база. Чисті податки. Чисті трансферти.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте роль держави в економічному кругообігу, проаналізуйте її основні функції.
2. Охарактеризуйте завдання та інструментарій макроекономічної політики.
3. У чому полягають розбіжності між кейнсіанською і неокласичними теоріями в поглядах на економічну роль держави?
4. Поясніть сутність недискреційної фіскальної політики.
5. Визначить короткострокові і довгострокові цілі фіскальної політики та її структуру.
6. Назвіть інструменти дискреційної фіскальної політики. Які закономірності відображає крива Лаффера?
7. У чому полягає суть мультиплікатора збалансованого бюджету. Як взаємодіють між собою мультиплікатор податків і мультиплікатор державних витрат?
8. Охарактеризуйте види бюджетно-податкової політики.
9. Розкрийте механізм автоматичних стабілізаторів.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Визначити простий мультиплікатор державних витрат і величину зміни в державних витратах, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 600 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 800 млрд. гр. од., гранична схильність до споживання 0,6.

Задача 2. Визначити простий мультиплікатор державних витрат і величину зміни в державних витратах, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 70 млрд. гр. од., ВВП рівноважний - 65 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,4.

Задача 3. Визначити простий мультиплікатор інвестиційних витрат і величину зміни в інвестиційних витратах, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 52 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 53 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,4.

Задача 4. Визначити складні мультиплікатори податків і видатків, а на їх ґрунті бюджетний мультиплікатор, якщо: ВВП фактичний 450 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 440 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,25, середня податкова ставка 12%.

Задача 5. Визначити розмір державних закупівель і державного споживання, якщо $Y = 1000$, $C = 600$, $I = 300$, $I_g = 50$.

Задача 6. Визначити простий мультиплікатор податків і величину зміни в податкових надходженнях, які забезпечують досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 56 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 58 млрд. гр. од., гранична схильність до споживання 0,75.

Задача 7. Визначити простий мультиплікатор податків і величину зміни в

податкових надходженнях, які забезпечують досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 150 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 140 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,25.

Задача 8. Визначити фактичне, потенційне і циклічне сальдо державного бюджету, якщо реальний ВВП становить 2000, потенційний ВВП – 2200, державні витрати – 620, середня податкова ставка – 0,3.

Задача 9. Визначити простий та складний мультиплікатор податків та порівняти їх, якщо ВВП фактичний 350 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 340 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,35, середня податкова ставка 13%. Визначити простий та складний мультиплікатор видатків та порівняти їх.

Тема 1.2.3. Грошовий ринок і монетарна політика

Теоретична частина

1. Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор.
2. Попит на гроші та його види.
3. Механізм грошового ринку.

Опорні поняття

Грошова база. Грошовий мультиплікатор. Грошові агрегати. Депозитний мультиплікатор. Попит на гроші. Постійний дохід. Пропозиція грошей. Процентна ставка. Номінальна та реальна процентна ставка. Ринок грошей. Рівняння кількісної теорії грошей. Монетарне правило. Облікова процентна ставка. Операції на відкритому ринку. Політика «дешевих грошей» або експансивна грошова політика (стимулююча). Політика «дорогих грошей» або рестрикційна грошова політика (стримуюча) .

Питання і завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення пропозиції грошей і охарактеризуйте агрегати, з яких вона складається.
2. Поясніть параметри, що визначають величину та структуру грошової бази.
3. Розкрийте алгоритм мультиплікації грошової бази.
4. Поясніть, чому крива пропозиції грошей має додатний нахил.
5. Розкрийте інструментарій класичної теорії попиту на гроші.
6. У чому полягає вклад Кейнса в розвиток теорії попиту на гроші?
7. Поясніть методику розрахунку та механізм дії депозитного мультиплікатора.
8. Поясніть методику розрахунку та механізм дії грошового мультиплікатора.
9. Опишіть передатний механізм грошово-кредитної політики. У чому полягають відмінності між кейнсіанською та монетаристською трактовками передатного механізму?
10. Наведіть механізм створення грошей комерційними банками.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Визначте величини грошових агрегатів M_0 , M_1 , M_2 , M_3 , L , якщо в обігу

знаходяться наступні складові (млн. гр. одиниць):

кошти клієнтів за трастовими операціями -	350;
готівка -	200;
цінні державні короткострокові папери -	150;
поточні вклади -	200;
строкові депозити -	100.

Задача 2. Грошова мас становить 2 млрд. гр.од. Грошова одиниця у середньому робить 4 оберти. Умовний фізичний обсяг виробництва становить 500 млн .од.

Визначити:

1. Середній рівень цін.
2. Зміну рівня цін при зростанні грошової маси на 20% та зниженні фізичного обсягу виробництва на 10%.

Задача 3. Визначити приріст грошової пропозиції, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становить 200 тис. гр. од., норматив обов'язкових резервів 10%, або 0,1.

Задача 4. Як зміниться грошова пропозиція, якщо активи комерційних банків зросли на 15 млн. гр. од., норматив обов'язкових резервів становить 10%, а коефіцієнт готівки 0,3?

Задача 5. Як зміниться грошова пропозиція, якщо активи фізичних осіб зросли на 35 млн. гр. од., норматив обов'язкових резервів становить 10%, а коефіцієнт готівки 0,3?

Тема 1.2.4. Механізм зовнішньоекономічної діяльності

1. Сутність, основні форми й механізм зовнішньоекономічної діяльності. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності.
2. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці. Рівновага товарного, грошового і зовнішнього ринків. Модель «Манделла – Флемінга» для малої відкритої економіки
3. Поняття і структура платіжного балансу.

Опорні поняття

Валютний курс. Валютно-фінансовий механізм. Валютний демпінг. Гнучкий валютний курс. Експорт. Зовнішньоекономічна діяльність. Зовнішня торгівля. Імпорт. Котирування. Крос – котирування. Мито. Міжнародні організації. Номінальний валютний курс. Обернене котирування. Платіжний баланс. Протекціонізм. Пряме котирування. Реальний валютний курс. Резерви. Тариф. Торговельний баланс. Фіксований валютний курс.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Що таке зовнішньоекономічна діяльність, яка її структура?
 2. Назвіть основні складові платіжного балансу?
 3. У чому особливості формування платіжного балансу різних країн?
 4. Що таке валютний курс, які фактори його визначають?
 5. Дайте визначення валютно-фінансового механізму та його складових.
- Запишіть функцію чистого експорту і за допомогою графіка поясніть вплив

окремих чинників на чистий експорт.

7. Розкрийте властивості моделі Манделла – Флемінга і роль світової процентної ставки в міжнародній міграції капіталу.

8. Запишіть рівняння кривих моделі Манделла – Флемінга і за допомогою графіка поясніть властивості цих кривих.

9. Проаналізуйте графічно результати впливу фіскальної, монетарної і торговельної політики на дохід і валютний курс в умовах фіксованого курсоутворення.

10. Продемонструйте графічно мультиплікативний вплив чистого експорту на ВВП, запишіть і поясніть мультиплікатор витрат у відкритій економіці.

11. Зробіть порівняльний аналіз основних теорій зовнішньої торгівлі і висловіть свою думку щодо переваг України відносно її торговельних партнерів.

Практична частина заняття (розв’язання задач)

Задача 1. Визначте і прокоментуйте величину граничної схильності до імпорту, якщо при середній податковій ставці 20% маємо наступні дані за 2009 і 2010 рр. (млрд. гр. од.).

Таблиця

	2009	2010
ВВП (Y)	200	280
Імпорт (Im)	12	16

Задача 2. Розрахуйте і прокоментуйте величину мультиплікатора витрат у відкритій економіці, якщо гранична схильність до заощадження 0,2, ставка оподаткування 10%, приріст імпорту 20 млн. гр. од., приріст ВВП 100 млн. гр. од.

Задача 3. Розрахуйте і прокоментуйте величину реального валютного курсу гривні і євро (пряме котирування), якщо номінальний курс $e_n = 1 : 5$; зростання цін в Україні склало 25%, а в країнах ЄС 3%.

Задача 4. Державні видатки та чисті податки збільшилися на 100 тис. гр. од.. Гранична схильність до споживання 0,75. Податкова ставка (коефіцієнт) 0,2. Визначити мультиплікатори державних видатків, податків і збалансованого бюджету у відкритій економіці.

Задача 5. У країні позитивне сальдо торговельного балансу за рік складає 25 тис. гр. од. Відомо, що вартість імпорту на 20% менша від вартості експорту. Визначити: обсяг експорту та імпорту країни.

Тема 1.2.5. Ринок праці та соціальна політика

Теоретична частина

1. Поняття ринку праці. Чинники попиту та пропозиції на ринку праці.
2. Рівноваги на ринку праці: неокласичний і кейнсіанський підходи.
3. Поняття і форми прояву зайнятості.
4. Безробіття: поняття, причини виникнення та види.
5. Наслідки безробіття. Державне регулювання зайнятості.
6. Особливості функціонування ринку праці в Україні.

Опорні поняття

Активні і пасивні методи державного регулювання зайнятості. Безробіття. Економічно активне населення. Зайнятість. Закон А. Оукена. Інституціональне безробіття. Попит на робочу силу. Потенційний ВВП. Природний рівень безробіття. Пропозиція робочої сили. Ринок праці. Рівень безробіття. Рівень зайнятості. Рівень повної зайнятості. Рівновага на ринку праці. Структурне безробіття. Фрикційне безробіття. Циклічне безробіття.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Поясніть сутність та механізм дії ринку праці.
2. Що таке інституціональне і неінституціональне населення?
3. У чому відмінності в розрахунку рівня зайнятості в методології МОТ і традиційному макроекономічному аналізі?
4. Проаналізуйте показники зайнятості та безробіття.
5. В чому полягає державна політика зайнятості, які її інструменти та форми?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Заповнити таблицю, визначивши відповідні показники.

Таблиця

Показники	2005 рік	2010 рік
Робоча сила, млн.. осіб	46,2	46,5
Зайняті, млн.. осіб	42,7	45,5
Безробітні, млн.. осіб		
Рівень безробіття, %		
Рівень зайнятості		
Рівень повної зайнятості		

Задача 2. Населення складає 44 млн. осіб, 10 млн. осіб – діти до 16 років, 9 млн. осіб вибули зі складу робочої сили, безробітні складають 25 млн. осіб. Розрахувати: величину робочої сили; рівень безробіття; рівень зайнятості.

Задача 3. ВВП країни становить 32 млрд. гр. од., ціни зросли на 9 %, фактичний рівень безробіття становить 10 %. Визначить дефлятор, величину реального ВВП. Використовуючи закон Оукена, розрахуйте відставання фактичного ВВП від потенційного якщо природний рівень безробіття становить 7 %.

Задача 4. Розрахуйте рівні безробіття, зайнятості, повної зайнятості, природний рівень безробіття, якщо надано такі показники: населення країни 35 млн. чол.; кількість фрикційно безробітних – 0,3 млн. чол.; кількість циклічно безробітних – 0,6 млн. чол.; кількість структурно безробітних – 0,4 млн. чол.; кількість зареєстрованої робочої сили – 20 млн. чол.

Задача 5. Розрахуйте рівні безробіття, зайнятості, повної зайнятості, природний рівень безробіття, реальний ВВП, відставання реального ВВП від потенційного, величину потенційного ВВП, якщо надано такі показники: кількість безробітних – 20 млн. чол., зокрема: фрикційно безробітних – 5 млн. чол., циклічно безробітних – 10 млн. чол.; номінальний ВВП – 9 млрд. гр. од.; дефлятор – 1,5; кількість зареєстрованої робочої сили – 45млн. чол.

Тема 1.2.6. Економічне зростання

Теоретична частина

1. Сутність, типи й вимір економічної динаміки..
2. Сучасні моделі прогнозування економічного зростання.
3. Економічні цикли.

Опорні поняття

Економічне зростання. Економічний цикл. Екстенсивне економічне зростання. Джерела економічного зростання. Залишок Солоу. «Золоте правило нагромадження». Інтенсивне економічне зростання. Капіталоозброєність. Модель мультиплікатора - акселератора. Модель Солоу.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Що таке економічне зростання, в яких формах воно може відбуватися?
2. Прокоментуйте співвідношення категорій «розширене відтворення», «економічне зростання», «економічний розвиток».
3. Проаналізуйте основні показники економічного зростання.
4. Як відображає рух кривої виробничих можливостей економіки динаміку зростання?
5. Поясніть сутність неокейнсіанського підходу щодо впливу різних факторів на економічне зростання. Назвіть елементи моделі Домара - Харрода, за якими визначається зростання.
6. Охарактеризуйте особливості неокласичних підходів до проблеми економічного зростання.
7. Які передумови моделі Солоу? Поясніть, як впливають на капіталоозброєність окремі фактори (нагромадження капіталу, приріст населення, технічний прогрес).
8. Які висновки випливають із моделі Солоу?
9. Проаналізуйте динаміку економічного зростання України за роки незалежності.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. У 2006 р. ВВП країни склав 200 млрд. гр. од, а чисельність населення - 40 млн. чол. У 2007 р. величина ВВП становила 210 млрд. гр. од. при збільшенні населення на 2%. Визначте темпи зростання і приросту ВВП, а також ВВП на душу населення.

Задача 2. Темпи приросту ВВП, капіталу і праці склали відповідно 7%, 12% і 3%, а частка капіталу в сумі витрат становить 40%. Обчислити залишок Солоу.

Задача 3. Величина ВВП країни складає 10 млрд. гр. од, кількість зайнятих – 2 млн. осіб, норма амортизації - 6%, вартість капіталу - 25 млрд. дол. Обчислити норму заощаджень s' , за якою забезпечується стійкий рівень капіталоозброєності.

Задача 4. При величині ВВП 100 млрд. гр. од. кількість зайнятих складає 10 млн. осіб, норма амортизації – 13%, норма заощаджень - 15%, приріст населення - 2%. Обчислити капіталоозброєність k , за якою забезпечується

критична величина інвестицій.

Задача 5. Використовуючи модель Домара-Харрода, визначте темп приросту ВВП, якщо норма заощаджень складає 20%, а капіталоємність продукту дорівнює 2,5.

2. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ. ПОРЯДОК І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ, НАВИЧОК ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

ЗМ 1.1. Теоретичні основи макроекономіки

I. Чи правильні наступні твердження?

1. Стрижнем кейнсіанської філософії макроекономіки є те, що ринкова система не має автоматичного механізму, який забезпечує повну зайнятість ресурсів.

А. Так

Б. Ні

2. Зі зростанням реальної процентної ставки стимули фірм до інвестування збільшуються.

А. Так

Б. Ні

3. Якщо фактичний ВВП дорівнює природному, то в економіці відсутнє безробіття.

А. Так

Б. Ні

4. Крива сукупного попиту має додатний нахил.

А. Так

Б. Ні

5. Збільшення державних видатків прямо розширює сукупний попит.

А. Так

Б. Ні

6. Крива сукупного попиту має додатний нахил.

А. Так

Б. Ні

7. Збільшення державних видатків прямо розширює сукупний попит.

А. Так

Б. Ні

8. Прихильники економіки пропозиції вважають, що зменшення податків перемістить криву сукупної пропозиції вправо:

А. Так

Б. Ні

9. На величину грошового мультиплікатора не впливає величина надмірних резервів:

А. Так

Б. Ні

10. Що вища процентна ставка, то більша величина попиту на гроші для операцій:

А. Так

Б. Ні

II. Виберіть правильну відповідь

1. Що вивчає макроекономіка?

А. Закономірності розвитку промислового виробництва.

- Б. Умови економічного зростання країни.
- В. Закономірності функціонування національної економіки.
- Г. Економічну політику держави.

2. Об'єктом макроекономіки є:

- А. Економічні ресурси країни.
- Б. Основний капітал.
- В. Економічна система.
- Г. Приватна економіка.

3. Об'єкти макроекономічного аналізу характеризують:

- А. Агреговані величини.
- Б. Ймовірні величини.
- В. Порівняльні величини.
- Г. Відносні величини.

4. Нормативна функція макроекономіки спрямована на обґрунтування:

- А. Рекомендацій щодо подальшого економічного розвитку.
- Б. Економічної політики держави.
- В. Наслідків економічної кризи.
- Г. Шляхів забезпечення економічного зростання.

5. Позитивна функція макроекономіки спрямована на вивчення:

- А. Фактичного стану виробництва.
- Б. Шляхів подолання спаду виробництва.
- В. Факторів економічного зростання.
- Г. Методів державного регулювання економіки.

6. Макроекономічні моделі показують:

- А. Об'єктивне зростання показників.
- Б. Взаємозв'язок між макроекономічними показниками.
- В. Зв'язок між державними суб'єктами.
- Г. Зв'язок між екзогенними величинами.

7. Номінальний ВВП вимірюється:

- А. В експортних цінах.
- Б. В ринкових поточних цінах.
- В. В базових (незмінних) цінах.
- Г. В цінах попереднього періоду.

8. Чистий валовий продукт дорівнює валовому внутрішньому продукту, з якого відраховано:

- А. Амортизацію.
- Б. Заробітну плату і амортизацію.
- В. Податки.
- Г. Заробітну плату, амортизацію та податки.

9. Заробітна плата враховується при розрахунку:

- А. ВВП методом доходів.

- Б. ВВП методом витрат.
- В. Чистого експорту.
- Г. Чистих субсидій державним підприємствам.

10. Щоб визначити величину національного доходу, потрібно:

- А. Відняти з величини ВВП суму зносу основних фондів.
- Б. Відняти з величини ВВП суму амортизаційних відрахувань за рік і суму чистих непрямих податків.
- В. Додати до ВВП суму прибутків, отриманих громадянами даної країни за кордоном.
- Г. Додати до ВВП непрямі податки.

11. Існування циклічного безробіття:

- А. Пояснюється припущенням Кейнса, що заробітна плата не росте в умовах надлишкового попиту на ринку праці.
- Б. Пояснюється припущенням Кейнса, що заробітна плата не знижується в умовах надлишкового попиту на ринку праці.
- В. Визнається навіть економістами класичної школи.
- Г. Відіграє незначну роль у загальному рівні безробіття.
- Д. Усі попередні відповіді правильні

12. Дж. М. Кейнс вважав, що:

- А. Уряд повинен використовувати державні закупівлі і податки, щоб сприяти зниженню безробіття.
- Б. У ринковій системі є механізми, здатні самостійно в короткий термін забезпечити високий рівень зайнятості.
- В. Економіка має розвиватися на основі централізованого планування.
- Г. Необхідно знищити приватну власність.
- Д. Усі попередні відповіді правильні

13. Якщо в цілому в національній економіці пропозиція робочої сили перевищує попит на неї, то має місце:

- А. Відносне безробіття.
- Б. Структурне безробіття.
- В. Абсолютне безробіття.
- Г. Відкрите безробіття.
- Д. Інституційне безробіття.

14. Природний рівень безробіття можна розрахувати як суму:

- А. Структурного та циклічного безробіття.
- Б. Фрикційного та структурного безробіття.
- В. Добровільного та фрикційного безробіття.
- Г. Відносного та інституціонального безробіття.
- Д. Фрикційного та сезонного безробіття.

15. Недостатній сукупний попит приводить:

- А. До зростання фрикційного безробіття.

- Б. До зростання структурного безробіття.
- В. До зростання циклічного безробіття.
- Г. До зростання прихованого безробіття.
- Д. Усі попередні відповіді правильні.

16. Відповідно до закону Оукена, двопроцентне перевищення фактичного рівня безробіття над його природним рівнем означає, що відставання фактичного обсягу ВВП від реального складає:

- А. 2 %.
- Б. 3 %.
- В. 4 %.
- Г. 5 %.
- Д. Значно більше, ніж 5 %.

17. Сукупний попит - це:

- А. Обсяг номінального ВВП, який населення може купити в відповідності із своєю платоспроможністю.
- Б. Обсяг реального ВВП, який населення може купити в відповідності із своєю платоспроможністю.
- В. Обсяг потенційного ВВП, який макроекономічні суб'єкти можуть і хочуть закупити з метою задоволення своїх платоспроможних потреб.
- Г. Обсяг реального ВВП, який макроекономічні суб'єкти можуть і хочуть закупити з метою задоволення своїх платоспроможних потреб.

18. На сукупний попит динаміка рівня цін впливає:

- А. Прямо.
- Б. Обернено.
- В. Незначно.
- Г. Опосередковано.

19. Сукупна пропозиція - це

- А. Обсяг реального ВВП, який виробники пропонують для продажу з метою отримання прибутку.
- Б. Обсяг потенційного ВВП, який може бути вироблений економікою.
- В. Обсяг реального ВВП, який може бути вироблений економікою при даному рівні цін.
- Г. Обсяг номінального ВВП, який вироблений економікою в поточному році.

20. До нецінових факторів сукупного попиту належать:

- А. Відсоткова ставка банків по кредитах.
- Б. Ціни на ресурси.
- В. Ціни на споживчі товари та послуги.
- Г. Ціни на світових ринках.

21. В умовах економічної кризи збільшення сукупного попиту супроводжується:

- А. Збільшенням номінального ВВП.
- Б. Збільшенням реального ВВП.

- В. Збільшенням рівня цін.
- Г. Збільшенням безробіття.

22. До нецінових факторів сукупної пропозиції відносяться:

- А. Збільшення рівня доходів споживачів.
- Б. Збільшення рівня процентних ставок.
- В. Збільшення цін на ресурси.
- Г. Збільшення величини чистого експорту.

23. У моделі "сукупний попит – сукупна пропозиція" зростання сукупного попиту призведе:

- А. До збільшення сукупної пропозиції.
- Б. До зменшення сукупної пропозиції.
- В. До збільшення рівноважного обсягу реального ВВП.
- Г. До зменшення рівноважного обсягу реального ВВП.

24. Якщо за кейнсіанською теорією споживання дохід зростає, то:

- А. Гранична схильність до споживання падає.
- Б. Гранична схильність до споживання зростає.
- В. Середня схильність до заощадження падає.
- Г. Середня схильність до заощадження зростає.
- Д. Усі відповіді правильні.

25. На інвестиційний попит не впливає:

- А. Багатство.
- Б. ВВП.
- В. Очікування підприємств.
- Г. Податок на прибуток, одержаний від реалізації інвестиційного проекту.

III. Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

1. А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 2,3 ,	якщо правильно тільки 1 ,	якщо правильно тільки 3,4 ,	якщо правильні усі варіанти .

Макроекономічні моделі будуються для:

- 1) точного відображення процесів, що відбуваються у національній економіці;
- 2) виявлення принципових економічних зв'язків;
- 3) економічного прогнозування;
- 4) аналізу діяльності окремих економічних суб'єктів.

2. А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1,	якщо правильно тільки 4, 2 ,	якщо правильно тільки 3,	якщо правильні усі варіанти

Державні трансфертні платежі – це :

- 1) частина національного доходу;
- 2) видатки уряду на наймання працівників у державний сектор;
- 3) виплати уряду домогосподарствам, не обумовлені їхньою участю у процесі виробництва;
- 4) виплата пенсій;

ЗМ 1.2. Економічні функції держави

I. Чи правильні наступні твердження?

1. Дефіцит державного бюджету не пов'язаний із розміром чистого експорту.

A. Так B. Ні
2. Основною функцією норми обов'язкових резервів є підтримання банківської ліквідності.

A. Так B. Ні
3. Кейнсіанці вважають, що падіння відсоткової ставки призводить до зниження швидкості грошового обігу.

A. Так B. Ні
4. Імпорт належить до економічних вилучень :

A. Так B. Ні
5. Підсумок платіжного балансу, строго кажучи, завжди складає нуль.

A. Так B. Ні
6. Метою введення імпортного мита є скорочення імпорту, за для захисту національного виробника.

A. Так B. Ні
7. За інших рівних умов підвищення рівня реальної процентної ставки в країні зменшує її чисті іноземні інвестиції.

A. Так B. Ні
8. Якщо внутрішні видатки більші за обсяг національного продукту, то чистий експорт є від'ємною величиною.

A. Так B. Ні
9. Експорт товарів відображають у підрозділі «Дебет» платіжного балансу, а збільшення іноземної валюти на ту саму суму – у підрозділі «Кредит».

A. Так B. Ні
10. Чистий експорт – це кількість іноземної валюти, яку потребують іноземці для купівлі вітчизняного чистого експорту.

A. Так B. Ні

II. Виберіть правильну відповідь.

1. Суб'єктами ринку праці є:
- А. Наймані робітники.
 - Б. Роботодавці.
 - В. Профспілки.
 - Г. Держава.
 - Д. Усі відповіді правильні
2. Яка з функцій ринку праці полягає в тому, що сучасний ринок праці має сприяти підвищенню рівня зайнятості та захисту безробітних:
- А. Суспільного розподілу праці.
 - Б. Інформаційна.
 - В. Врівноважуючи.
 - Г. Стимулююча.
 - Д. Соціальна.

3. Основним чинником попиту та пропозиції на ринку праці є:

- А. Заробітна плата.
- Б. Технологіями виробництва.
- В. Продуктивністю праці.
- Г. Чисельність населення, його статеві-вікова структура та територіальний розподіл.
- Д. Традиції, культура, звички, релігія, основні мотиви до праці в суспільстві тощо.

4. Особи, які не досягли працездатного віку або вийшли на пенсію, особи, що знаходяться в тривалій ізоляції, інваліди I та II груп та інші групи населення, що різних причин не можуть працювати, складають категорію:

- А. Економічно неактивного населення.
- Б. Незайнятого населення.
- В. Робочої сили.
- Г. Інституціонального населення.
- Д. Усі відповіді правильні

5. Вважають ринок праці є саморегульованою системою, що здатна самотійно поновлювати свій рівноважний стан при повній зайнятості:

- А. Кейнсіанці.
- Б. Меркантилісти.
- В. Інституціоналісти.
- Г. Неокласики.
- Д. Усі відповіді правильні

6. Коефіцієнт Джині характеризує:

- А. Залежність між кількістю членів сім'ї та загальним рівнем їх доходів.
- Б. Ступінь нерівності розподілу суспільних доходів.
- В. Ступінь диференціації доходів працівників різних галузей.
- Г. Залежність між розміром доходу та рівнем споживання.

7. Найбільш суттєвий фактор економічного зростання – це:

- А. Технологічні зміни в виробництві.
- Б. Збільшення об'єму капіталу .
- В. Збільшення кількості зайнятих в виробництві.
- Г. Економічна політика держави.

8. Економічне зростання може бути проілюстроване:

- А. Зміщенням кривої виробничих можливостей вправо.
- Б. Зміщенням кривої виробничих можливостей вліво.
- В. Рухом по кривій виробничих можливостей.
- Г. Рухом від точки всередині кривої виробничих можливостей до точки на кривій.

9. У моделі "AD-AS'" економічне зростання може бути представлене як:

- А. Зміщення вліво кривої AS'.

- Б. Незмінність стану кривих.
- В. Зміщення вліво кривої AD.
- Г. Зміщення вправо кривої AS'.

10. Неокейнсіанські моделі економічного зростання ґрунтуються на:

- А. Сукупній пропозиції.
- Б. Сукупному попиті.
- В. Розвинутій фіскальній системі.
- Г. Розвинутій грошово-кредитній системі.

11. Економічне зростання вимірюється:

- А. Приростом грошової маси.
- Б. Приростом реального ВВП.
- В. Зниженням рівня цін.
- Г. Зниженням рівня безробіття.

12. Визначальними факторами економічного зростання в моделі Солоу є:

- А. Технічний прогрес.
- Б. Капіталоозброєність.
- В. Зростання населення країни.
- Г. Покращення екологічної ситуації.

13. Цільовою функцією моделі Солоу є:

- А. Зростання капіталоозброєності.
- Б. Зростання обсягів виробництва.
- В. Зростання продуктивності праці.
- Г. Зростання заощаджень.

14. Яка ознака не характеризує сучасні грошові системи країн:

- А. Хронічне знецінення грошей.
- Б. Офіційне визначення золотого вмісту грошової одиниці.
- В. Широкий розвиток безготівкового обігу і скорочення обігу готівки.
- Г. Зростання ролі держави у стабілізації грошового обігу.
- Д. Перебування в обігу лише паперових грошей і монет з неблагородних металів.

15. Якщо пропозиція грошей і рівень цін постійні, то у разі збільшення доходу:

- А. Попит на гроші та процентна ставка збільшаться.
- Б. Попит на гроші зменшиться, а процентна ставка збільшиться.
- В. Збільшиться попит на гроші і зменшиться процента ставка.
- Г. Зменшаться попит на гроші та процента ставка.
- Д. Усі відповіді неправильні.

16. Кількісне рівняння обігу не містить:

- А. Кількості грошей в обігу.
- Б. Швидкості обігу грошей.

- В. Рівня цін.
- Г. Номінальної процентної ставки.
- Д. Обсягу національного продукту в реальному вираженні.

17. Класичній теорії державного невтручання відповідає таке положення:

- А. Інтереси інвесторів і власників заощаджень не збігаються.
- Б. Основним регулятором ринкової економіки є сукупний попит.
- В. Заробітна плата і ціни на товари і природні ресурси не гнучкі.
- Г. Ринкова економіка здатна до саморегулювання.

18. Теорія державного регулювання економіки, що спирається на механізми фіскальної і грошової політики при відносно самостійному функціонуванні ринкової економіки:

- А. Класична теорія.
- Б. Історична школа.
- В. Теорія етатизму.
- Г. Кейнсіанська теорія

19. Щоб збільшити грошову пропозицію, НБУ повинен:

- А. Купити державні облігації.
- Б. Продати державні облігації.
- В. Підвищити резервну норму.
- Г. Провести грошову реформу?

20. Фіскальна політика буде рестрикційною у разі:

- А. Зменшення видатків на утримання державного апарату.
- Б. Збільшення обсягу державних закупівель товарів і послуг.
- В. Збільшення обсягу соціальних видатків.
- Г. Зменшення державних видатків.
- Д. Усі твердження неправильні.

21. Стимулювальна стабілізаційна політика спрямована на:

- А. Досягнення бездефіцитного державного бюджету.
- Б. Стабілізацію обмінного курсу національної валюти.
- В. Зниження темпів інфляції.
- Г. Збільшення обсягу виробництва і рівня зайнятості.
- Д. Усі твердження неправильні.

22. Первинний дефіцит державного бюджету – це різниця між:

- А. Величиною поточного дефіциту бюджету і сплатою процентів за державний борг.
- Б. Поточними державними надходженнями і видатками.
- В. Надходженнями за повної зайнятості й за наявних податкових ставок і фактичними видатками.
- Г. Фактичним і структурним дефіцитом.
- Д. Усі твердження неправильні.

23. Політика протекціонізму впроваджується урядом з метою:

- А. Захисту національних виробників від іноземної конкуренції.
- Б. Скорочення споживання імпортованих товарів.
- В. Запобігання демпінгу.
- Г. Забезпечення економічної безпеки країни.
- Д. Усі відповіді правильні.

24. Які з наступних інструментів державного регулювання зовнішньої торгівлі відносяться до тарифних:

- А. Імпортне мито.
- Б. «Добровільне» обмеження.
- В. Квота.
- Г. Ліцензія.
- Д. Усі відповіді неправильні.

25. Активне сальдо платіжного балансу утворюється, якщо:

- А. Валютні надходження від зовнішніх операцій перевищують валютні витрати.
- Б. Валютні надходження дорівнюють валютним витратам.
- В. Торговельний баланс є від'ємним.
- Г. Валютні витрати перевищують валютні надходження.
- Д. Усі відповіді неправильні.

26. Зростання дефіциту платіжного балансу країни:

- А. Збільшує валютні резерви ЦБ.
- Б. Зменшує валютні резерви ЦБ.
- В. Збільшує обсяг грошової маси в країні.
- Г. Не впливає на обсяг грошової маси в країні.
- Д. Усі відповіді неправильні.

27. Ключова відмінність між моделлю $IS - LM$ та моделлю Манделла – Флемінга полягає в тому, що:

- А. У моделі Манделла – Флемінга рівень цін є змінним.
- Б. У моделі Манделла – Флемінга економіка країни є малою відкритою економікою.
- В. Модель Манделла – Флемінга не використовують для оцінки впливів монетарної та фінансової політики.
- Г. Модель Манделла – Флемінга розглядає взаємодію ринків інакше, ніж модель $IS - LM$.
- Д. Усі твердження неправильні.

28. Яке твердження з позиції теорії Гекшера – Оліна неправильне:

- А. Країни експортуватимуть ті товари, виробництво яких потребує значних витрат відносно надлишкових факторів.
- Б. Країни імпортуватимуть товари, у виробництві яких довелося б широко використовувати відносно дефіцитні фактори.

В. Якщо відношення між кількістю даного фактора та іншими факторами в країні вище, ніж в інших країнах, то цей фактор є відносно надлишковим для даної країни.

Г. Ціна надлишкового фактора у країні буде нижчою порівняно з іншими країнами.

Д. Відносна ціна продукту, у виробництві якого у країні використовують дешевший фактор виробництва більшою мірою, ніж інші фактори, буде вищою, ніж деінде.

29. Що не є визначником «національного ромба» в концепції міжнародної спеціалізації країни Майкла Портера:

А. Кількість і якість певних факторів виробництва.

Б. Умови внутрішнього попиту, його кількісні і якісні параметри.

В. Наявність у національній економіці високо розвинутих суміжних галузей, що забезпечують експортноорієнтовані виробництва сировиною, матеріалами, напівфабрикатами, інформацією тощо.

Г. Правильне співвідношення державного і приватного секторів у національній економіці.

Д. Стратегія і структура фірм, рівень і характер конкуренції на внутрішньому ринку.

30. Яке твердження неправильне:

А. Дедалі важливішу роль у міжнародній торгівлі відіграють «азійські тигри».

Б. Рівень заборгованості країни вважають дуже високим, якщо він більший за її річний ВВП.

В. Рівновага у світовій торгівлі, згідно з моделлю двох країн, досягається в точці, у якій крива торговельних можливостей однієї країни перетинається з кривою торговельних можливостей іншої.

Г. Теорему Рибчинського підтверджує так звана «голландська хвороба».

III. Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

1. А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1, 5,	якщо правильно тільки 1, 2,	якщо правильно тільки 3,	якщо правильно усе, крім 4

Якщо заощадження більші, ніж заплановані інвестиції, то :

- 1) фактичні заощадження зростають;
- 2) обсяг національного виробництва збільшується;
- 3) фактичні заощадження зрівнюються зі змінами інвестицій у запаси;
- 4) інвестиції у запаси зростають;
- 5) інвестиції у запаси зменшуються;

2. А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 2, 3,	якщо правильно тільки 1, 2,	якщо правильно тільки 4,	якщо правильна тільки 5

Який з економічних параметрів не є проциклічним:

- 1) завантаження виробничих потужностей;

- 2) пропозиція грошей;
- 3) прибуток ділових підприємств;
- 4) рівень безробіття;
- 5) усі параметри є проциклічними.

3. А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 2 , 3 ,	якщо правильно тільки 1 , 2 ,	якщо правильно тільки 3 ,	якщо правильно усе , крім 4

До прихованого безробіття у вітчизняній економіці можна віднести :

- 1) надлишкову зайнятість, яка склалася ще в умовах адміністративно-командної системи;
- 2) зайнятих, що вимушено працювали неповний робочий час;
- 3) працівників, що перебували у примусових відпустках без збереження або
- 4) часткового збереження заробітної плати; незадоволених умовами праці, що шукають кращої роботи.

4. А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1	якщо правильно тільки 1 , 2	якщо правильно тільки 3	якщо правильні усі варіанти

Фіскальна політика буде дискреційною, якщо зміняться такі параметри:

- 1) знизяться ставки оподаткування;
- 2) підвищаться ставки оподаткування;
- 3) збільшаться податкові надходження за незмінної прогресивної шкали оподаткування.

5. А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1,2	якщо правильно тільки 3	якщо правильно тільки 3 ,4	якщо правильні усі варіанти

Зовнішня заборгованість країни – це наслідок

- 1) прямих зовнішніх інвестицій в економіку країни;
- 2) продажу матеріальних активів іноземцям;
- 3) позичання країною коштів за кордоном ;
- 4) продажу фінансових активів за кордон.

IV. Встановіть відповідність між термінами і наведеними нижче визначеннями:

1. Терміни:

- А. Мультиплікатор видатків.
- Б. Повний мультиплікатор.
- В. Ефект мультиплікатора.
- Г. Простий мультиплікатор.
- Д. Мультиплікатор.

Визначення:

1. Коефіцієнт, на який треба помножити зміну в сукупних видатках, щоб визначити підсумкову зміну рівноважного ВВП.
2. Відношення зміни рівноважного ВВП до зміни будь-якого компонента

сукупних видатків.

3. Мультиплікатор, котрий ураховує всі видатки з потоку «видатки – доходи».
4. Багаторазовий вплив, який зміна сукупних видатків чинить на рівноважний ВВП.
5. Мультиплікатор, що ураховує лише один канал витікань – заощадження.
6. Величина зміни податкових вилучень зі зміною ВВП на одну грошову одиницю.

2. Терміни:

- А. Сукупні видатки.
- Б. «Кейнсіанський хрест».
- В. Рівноважний ВВП.
- Г. Рецесійний розрив.
- Д. Інфляційний розрив.

Визначення:

1. Величина, на яку мають скоротитися сукупні видатки, щоб зменшити рівноважний ВВП до рівня повної зайнятості.
2. Проста графічна модель, яка виявляє мультиплікативне збільшення сукупного доходу зі зміною видатків та показує рівноважний ВВП.
3. Загальна сума видатків усіх покупців на кінцеві товари і послуги, вироблені національною економікою.
4. Обсяг національного виробництва, якому відповідають сукупні видатки, достатні для закупівлі усієї продукції, виготовленої у поточному періоді.
5. Величина, на яку мають зрости сукупні видатки, аби підвищити рівень ВВП до рівноважного за повної зайнятості.
6. Рівновага на товарних ринках.

3. Терміни:

- А. Мультиплікатор податків.
- Б. Циклічне бюджетне сальдо.
- В. Потенційне бюджетне сальдо.
- Г. Фактичне бюджетне сальдо.
- Д. Автономні чисті податки.
- Е. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Визначення:

1. Різниця між фактичним і потенціальним сальдо.
2. Коефіцієнт, який показує, на скільки одиниць обернено змінюється ВВП за дискреційної зміни чистих податків на одиницю.
3. Сальдо державного бюджету, яке визначається як різниця між фактичними чистими податками і державними витратами.
4. Коефіцієнт, який показує, на скільки одиниць змінюється ВВП за зміни державного бюджету на одиницю.
5. Чисті податки, обсяг яких не залежить від ВВП як податкової бази.
6. Сальдо державного бюджету, яке забезпечується в умовах повної зайнятості; чисті податки визначаються на базі потенційного ВВП.
7. Різниця між чистими податками та величиною державних витрат.

4. Терміни:

- А. Пропозиція грошей
- Б. Грошова база
- В. Автоматичні стабілізатори
- Г. Політика дешевих грошей
- Д. Об'єкт оподаткування.

Визначення:

1. Заходи зі збільшення пропозиції грошей у країні.
2. Показник, який містить готівку на руках у населення і банківські резерви.
3. Кількість грошей, наявна в національній економіці на певний момент часу.
4. Автоматичні чисті податки, які обернено впливають на ВВП і в такий спосіб можуть стабілізувати економіку країни.
5. Величина, на яку мають скоротитися сукупні видатки, щоб зменшити рівноважний ВВП до рівня повної зайнятості.
6. Усе те, з чого стягується податок (заробітна плата, прибуток підприємств, кількість землі тощо).

V. Установіть правильну послідовність, подавши нумерацію цифрами

1. Валовий випуск – це
 - 1) послуг, вироблених за рік
 - 2) сукупна ринкова
 - 3) резидентами країни
 - 4) в базових цінах
 - 5) вартість усіх товарів та.
2. Стагфляція – це :
 - 1) супроводжується
 - 2) інфляція, що
 - 3) безробіття і
 - 4) падіння виробництва
 - 5) високим рівнем.
3. Заощадження – це :
 - 1) споживання
 - 2) після
 - 3) яка не використовується
 - 4) частка доходу
 - 5) оподаткування,
 - 6) на.
4. Монетарна політика – це
 - 1) зменшення
 - 2) пропозиції грошей
 - 3) у країні
 - 4) обмеження
 - 5) або
 - 6) заходи зі
 - 7) зростання.

5. Одиниця оподаткування – це

- 1) оподаткування
- 2) виміру
- 3) об'єкта
- 4) одиниця.

VI. Заповніть пропуски у наведених нижче визначеннях необхідними словами та формулами:

1. Вилучення – це частина _____ доходу, яка _____ на сукупні витрати
2. Автономні заощадження – це заощадження, яке не залежить від _____
3. Запишіть формулу мультиплікатора видатків _____.
4. Запишіть формулу розрахунку інфляційного розриву _____.
5. Запишіть формулу розрахунку рецесійного розриву _____.
6. Крива Лоренца – це крива, яка характеризує _____ між домогосподарствами (сім'ями) певної країни.
7. Запишіть формулу депозитного мультиплікатора _____.
8. Запишіть формулу, за якою визначається фактичне бюджетне сальдо. _____.
9. За якою формулою визначається дефіцит державного бюджету _____.
10. Запишіть формулу, за якою визначається мультиплікатор збалансованого бюджету _____.
11. Середня податкова ставка _____.
12. Запишіть формулу, за якою визначається зміна грошової пропозиції з урахуванням депозитного мультиплікатора _____.

2.2. ТИПОВІ ЗАДАЧІ ТА ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Задача 1. Визначити величину ВВП, якщо:

Валовий випуск	1000 од.
Матеріальні витрати	500 од.
Непрямі податки	200 од.
Субсидії	100 од.

Розв'язання

$$\text{ВВП} = \text{ВВ} - \text{МЗ} + \text{НП} - \text{Суб.} = 1000 - 500 + 200 - 100 = 600 \text{ од.}$$

Задача 2. Визначити величини валового національного доходу (ВНД) і валового національного розташовуваного доходу (ВНРД), якщо:

- 1) факторні доходи резидентів за кордоном 400 од.
- 2) факторні доходи нерезидентів у даній країні 500 од.
- 3) трансферти нерезидентів резидентам 100 од.
- 4) трансферти резидентів нерезидентам 200 од.
- 5) ВВП країни 1000 од.

Розв'язання

1. $VНД = 5) + 1) - 2) = 1000 + 400 - 500 = 900$ од.
2. $VНРД = VНД + 3) - 4) = 900 + 100 - 200 = 800$ од.

Задача 3. Визначити ВВП, ЧНП, НД, ОД і ОДПСП, якщо:

імпорт	50 од.
споживчі видатки	250 од.
державні видатки	100 од.
експорт	40 од.
амортизація	10 од.
чисті приватні внутрішні інвестиції	60 од.
непрямі податки	30 од.
індивідуальні податки	20 од.
валовий прибуток	200 од.
податки на прибуток	60 од.
чистий (нерозподілений) прибуток	20 од.
трансфери	50 од.

Розв'язання

1. $VНПр = C + I_g + G + X_n = 250 + (10 + 60) + 100 + (40 - 50) = 410$ гр.од.
2. $ЧНП = VНП - A = 410 - 10 = 400$ гр. од.
3. $НД = ЧНП - N_b = 400 - 30 = 370$ од.
4. $ОД = НД - \text{податок на прибуток} - \text{чистий прибуток} + \text{трансфери} = 370 - 60 - 120 + 50 = 240$ гр. од.
5. $ОДПСП = ОД - \text{індивідуальні податки} = 240 - 20 = 220$ гр. од.

Задача 4. Номінальний ВВП – 2 млрд. гр. од. Ціни знизилися за рік на 10 %. Визначте дефлятор і реальний ВВП.

Розв'язання

1. $D (\text{дефлятор}) = 1 - 0,1 = 0,9$.
2. $D (\text{дефлятор}) = \text{ВВП номін.} / \text{ВВП реал.} \Rightarrow \text{ВВП реал.} = \text{ВВП номін} / \text{дефлятор} = 2 / 0,9 = 2,2$ млрд. гр. од.

Задача 5.

Населення країни	10 млн. чол.
Непрацездатні й вибулі зі складу робочої сили	2 млн. чол.
Фрикційно безробітні	0,4 млн. чол.
Структурно безробітні	0,2 млн. чол.
Циклічно безробітні	0,2 млн. чол.

Визначте рівні безробіття, зайнятості, природний рівень безробіття й рівень повної зайнятості.

Розв'язання

1. $PC = (\text{Населення країни} - \text{Непрацездатні й вибулі зі складу робочої сили}) / 10 = 8$
2. $\text{Рівень безробіття} = (\text{Фрикційно безробітні} + \text{Структурно безробітні} + \text{Циклічно безробітні}) : PC \times 100 \% = (0,4 + 0,2 + 0,2) : 8 \times 100 \% = 10 \%$.

3. Рівень зайнятості = $100 - \text{рівень безробіття} = 100 - 10 = 90 \%$.
4. Природний рівень безробіття = (Фрикційно безробітні + Структурно безробітні) : РС · 100 % = $(0,4 + 0,2) : 8 \cdot 100 \% = 7,5 \%$.
5. Рівень повної зайнятості = $100 - \text{природний рівень безробіття} = 100 - 7,5 = 92,5 \%$.

Задача 6.

Номінальний ВВП	2 млрд. гр. од.
Ріст цін за рік	25%.
Фактичний рівень безробіття	10 %.
Природний рівень безробіття -	6 %.

Визначити:

1. Дефлятор.
2. Реальний ВВП.
3. Відносне відставання реального ВВП від потенційного.
4. Величину потенційного ВВП.

Розв'язання

1. Дефлятор = $1 + 0,25 = 1,25$
2. Д (дефлятор) = ВВП номін. / ВВП реал. \Rightarrow
 \Rightarrow Реальний ВВП = Номінальний ВВП : дефлятор = $2 : 1,25 = 1,6$ млрд. гр. од.
3. Відставання реального ВВП - за законом Оукена:
 1 % перевищення факт. рівня безробіття над її природним рівнем - 2,5 %
 відставання реального ВВП від потенційного:
 $1\% - 2,5 \%$
 $(10 - 6) = 4\% - X \%$
 $X = 10 \%$
4. Ставимо нову пропорцію:
 потенційний ВВП = $X - 100 \%$,
 реальний ВВП = $1,6 - 90\% = (100\% - 10\%)$
 $X = 1,78$ млрд. гр. од.

Задача 7.

Дефлятор 2009 року (D_1) - 1,1

Дефлятор 2010 року (D_2) - 1,21.

Визначте середньорічний темп інфляції й кількість років, необхідне для подвоєння цін.

Розв'язання

1. $T_{\text{інф}} = (D_2 - D_1) : D_1 \cdot 100\% = (1,21 - 1,1) : 1,1 \cdot 100 = 10\%$.
2. К (кількість років, що потрібні для подвоєння цін) = $70 : T_{\text{інф}} = 70 : 10 = 7$ років.

Задача 8. Визначити депозитний мультиплікатор (m_d), якщо норматив обов'язкових резервів (rr) становить 12%.

Розв'язання

$$m_d = 1 : rr = 1 : 0,12 \approx 8,33.$$

Задача 9. Визначити приріст грошової пропозиції, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становить 200 тис. гр. од., норматив обов'язкових резервів 10%.

Розв'язання

1. $m_d = 1 : rr = 1 : 0,1 = 10.$

2. $\Delta M^s = \Delta D_0 \cdot m_d = 200000 \cdot 10 = 2 \text{ млн. гр. од.}$

Задача 10. Депозити фізичних осіб становлять 100 тис. гр. од. Як зміниться грошова пропозиція, якщо норматив обов'язкових резервів становить 5%?

Розв'язання

1. $m_d = 1 : rr = 1 : 0,05 = 20.$

2. $\Delta M^s = \Delta D_0 \cdot (m_d - 1) = 100000 \cdot (20 - 1) = 1900 \text{ тис. гр. од.}$

Задача 11. Як зміниться грошова пропозиція, якщо активи комерційних банків зросли на 10 млн. гр. од., норматив обов'язкових резервів становить 10 %, коефіцієнт готівки становить 0,2 ?

Розв'язання

1. $m_m = (1 + cr) / (cr + rr) = (1 + 0,2) / (0,1 + 0,2) = 4.$

2. $\Delta M^s = \Delta H \cdot m_m = 10 \text{ млн. грн} \cdot 4 = 40 \text{ млн. гр. од.}$

Задача 12. Сумарні резерви комерційного банку складають 220 млн. гр. од. Депозити дорівнюють 950 млн. гр. од. Обов'язкова норма резервування депозитів складає 20%. Як може змінитися пропозиція грошей, якщо банк вирішить використовувати усі свої надлишкові резерви для видачі позичок?

Розв'язання

1. При нормі резервування $rr = 20\%$ сума обов'язкових резервів R , складе:

$$R = 950 \cdot 0,2 = 190 \text{ млн. гр. од.}$$

2. Надлишкові резерви дорівнюють: $E = 220 - 190 = 30 \text{ млн. гр. од.}$ Якщо усі вони будуть використані для видачі позик, то додаткова пропозиція грошей може скласти:

$$\Delta M^s = 30 \cdot \frac{1}{0,2} = 150 \text{ млн. гр. од.}$$

Задача 13. Витрати домогосподарств на споживання: $C = 100 + \frac{2}{9} \cdot Y.$

Розрахуйте витрати домогосподарств на споживання і величину заощаджень, а також середню схильність до споживання і середню схильність до заощаджень, якщо дохід (Y) дорівнює 900 гр. од. Визначте граничну схильність до споживання і граничну схильність до заощаджень при зростанні наявного доходу з 900 до 1800 гр. од.

Розв'язання

1. Витрати домогосподарства на споживання складатимуть:

$$C = 100 + \frac{2}{9} \cdot 900 = 300 \text{ (гр. од.)}.$$

2. Якщо $Y = C + S$, то $S = Y - C = 900 - 300 = 600 \text{ (гр. од.)}$.

3. Середня схильність до споживання: $APC = \frac{C}{Y} = \frac{300}{900} = 1/3$, це означає, що 33,3% свого наявного доходу домогосподарство витрачає на споживання.

4. $APC + APS = 1 \Rightarrow APS = 1 - APC = 1 - 1/3 = 2/3$, тобто 66,7% свого наявного доходу домогосподарство заощаджує.

5. При зміні доходу до 1800 гр. од.: $C = 100 + \frac{2}{9} \cdot 1800 = 500 \text{ (гр. од.)}$.

Таким чином, при зростанні наявного доходу в 2 рази споживання збільшиться у 1,7 рази.

6. Гранична схильність до споживання складатиме: $MPC = \frac{\Delta C}{\Delta Y} = \frac{200}{900} = 0,22$.

7. Оскільки $MPC + MPS = 1$, то гранична схильність до заощаджень: $MPS = 1 - MPC = 1 - 0,22 = 0,78$.

Задача 14. Заповнити таблицю, визначивши відповідні показники. Складіть рівняння споживання і заощадження.

Таблиця 1

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20					
50	50					
100	80					
150	110					
200	140					

Розв'язання

1. $Y = C + S$, звідси $S = Y - C$

2. $APC = C : Y$

3. $APS = S : Y$;

4. $MPC = \Delta C : \Delta Y$

5. $MPS = \Delta S : \Delta Y$

Отримані результати занесемо до таблиці.

Таблиця 2

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20	-20	-	-	-	-
50	50	0	1	0	0,6	0,4
100	80	20	0,8	0,2	0,6	0,4
150	110	40	0,73	0,27	0,6	0,4
200	140	60	0,7	0,3	0,6	0,4

6. $C = C_a + MPC \cdot Y = 20 + 0,6 Y$

7. $S = -C_a + MPS \cdot Y = -20 + 0,4 Y$.

Задача 15. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд: $C = 0,8 \cdot Y + 20$; $I = 10$. Визначити рівноважний ВВП (Y) за методом «витрати – випуск».

Розв'язання

$Y = C + I$ – умова рівноваги

$$Y = (0,8 \cdot Y + 20) + 10$$

$$Y - 0,8 \cdot Y = 20 + 10$$

$Y = 150$ - рівноважний обсяг виробництва.

Задача 16. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:

$C = 0,8 \cdot Y + 20$; $I = 10$. Визначити рівноважний ВВП методом «вилучень - ін'єкцій».

Розв'язання

1. Умовою рівноваги є рівність: $S = I$.

2. Переходимо від рівняння C до рівняння S , тобто $S = -C_a + MPS \cdot Y$.

Оскільки $MPC + MPS = 1$, то $MPS = 1 - MPC = 1 - 0,8 = 0,2$.

Тоді у нашому прикладі $S = 0,2 \cdot Y - 20$.

3. Якщо $S = I$, то:

$$0,2 \cdot Y - 20 = 10.$$

$$0,2 Y = 30$$

$Y = 150$ - рівноважний обсяг виробництва.

Задача 17. Визначити двома способами рівноважний ВВП, якщо рівняння споживання та інвестицій мають вигляд: $C = 40 + 0,8 \cdot Y$; $I = 30$.

Розв'язання

1. Метод «витрати – випуск»: $Y = C + I$ – умова рівноваги

$$Y = (40 + 0,8 Y) + 30$$

$$0,2 Y = 70$$

$Y = 350$ – рівноважний ВВП.

2. Метод «вилучення – ін'єкції»: $S = I$ – умова рівноваги.

Рівняння заощадження має загальний вигляд: $S = -C_a + MPS \cdot Y$

$$MPS = 1 - MPC = 1 - 0,8 = 0,2.$$

Рівняння заощадження відповідно до умов задачі: $S = -40 + 0,2 Y$

$$-40 + 0,2 Y = 30$$

$$0,2 Y = 70$$

$Y = 350$ – рівноважний ВВП.

Задача 18. Відомо, що ВВП реальний (фактичний) – 200 гр. од., ВВП рівноважний – 300 гр. од., $MPC = 0,6$. Визначити величину інвестицій, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП.

Розв'язання

$$1. \Delta I = \Delta VВП : \Delta I \Rightarrow \Delta I = \Delta VВП : \Delta I$$

$$2. \Delta I = 1 : (1 - MPC) = 1 : (1 - 0,6) = 2,5;$$

3. $\Delta I = (300 - 200) : 2,5 = 40$. Інвестиції повинні зрости на 40 гр. од., що забезпечить досягнення рівноважного ВВП.

Задача 19. Національну економіку описує система рівнянь: $Y = C + I + G$; $C = 150 + 0,8(Y - T)$; $I = 190$; $G = 250$; $T = 150$. Визначити: рівноважний ВВП. Якщо Y становитиме 2500, то як збільшаться інвестиції у запаси?

Розв'язання

1. $Y = 150 + 0,8(Y - 150) + 250 + 190 = 2350$.
2. Якщо $Y = 2500$, то інвестиції у запаси збільшаться на $2500 - 2350 = 150$.

Задача 20. У 2010 р. ВВП країни склав 200 млрд. гр. од., а чисельність населення - 40 млн. чел. У 2011 р. величина ВВП становила 210 млрд. гр. од. при збільшенні населення на 2%. Визначити темпи зростання і приросту ВВП, а також ВВП на душу населення.

Розв'язання

1. Темп зростання ВВП ($T_{зр}^{ВВП}$):

$$T_{зр}^{ВВП} = \frac{ВВП_{2007}}{ВВП_{2006}} \cdot 100 = \frac{210}{200} \cdot 100 = 105\%.$$

Темп приросту ВВП ($T_{пр}^{ВВП}$):

$$T_{пр}^{ВВП} = T_{зр} - 100 = 105 - 100 = 5\%,$$

$$\text{або } T_{пр}^{ВВП} = \frac{ВВП_{2007} - ВВП_{2006}}{ВВП_{2006}} \cdot 100 = \frac{210 - 200}{200} \cdot 100 = 5\%.$$

2. Темп зростання ВВП на душу населення ($T_{зр}^{ВВП/нас}$):

$$T_{зр}^{ВВП/нас} = \frac{ВВП_{2007} / Нас_{2007}}{ВВП_{2006} / Нас_{2006}} \cdot 100 = \frac{\frac{210000}{40 \cdot 1,02}}{\frac{200000}{40}} \cdot 100 \approx 102,9\%,$$

$$\text{або } T_{зр}^{ВВП/нас} = \frac{T_{зр}^{ВВП}}{T_{зр}^{нас}} \cdot 100 = \frac{105}{102} \cdot 100 \approx 102,9\%.$$

3. Темп приросту ВВП на душу населення ($T_{пр}^{ВВП/нас}$):

$$T_{пр}^{ВВП} = T_{зр}^{ВВП/нас} - 100 = 102,9 - 100 = 2,9\%.$$

Задача 21. Темпи приросту ВВП, капіталу і праці склали відповідно 7%, 12% і 3 %, а частка капіталу в сумі витрат становить 40%. Обчислити залишок Солоу.

Розв'язання

$$\text{Оскільки } \frac{\Delta Y}{Y} = \frac{\Delta A}{A} + a \frac{\Delta K}{K} + (1-a) \frac{\Delta L}{L},$$

$$\text{то } \frac{\Delta A}{A} = \frac{\Delta Y}{Y} - a \frac{\Delta K}{K} - (1-a) \frac{\Delta L}{L} = 7 - 0,4 \cdot 12 - (1-0,4) \cdot 2 = 7 - 4,8 - 1,2 = 1,0\%.$$

Задача 22. Величина ВВП країни складає 10 млрд. гр. од, кількість зайнятих – 2 млн. осіб, норма амортизації - 6%, вартість капіталу - 25 млрд. гр. од.

Обчислити норму заощаджень s' , за якою забезпечується стійкий рівень капіталоозброєності.

Розв'язання

За моделлю Солоу, при стійкому рівні капіталоозброєності $\Delta k = 0$, тобто:

$$\Delta k = s' \cdot y - d \cdot k = 0,$$

$$s' \cdot y = d \cdot k,$$

$$s' = \frac{d \cdot k}{y} = \frac{d \cdot \frac{K}{L}}{\frac{Y}{L}} = \frac{0,06 \cdot \frac{25000}{2}}{\frac{10000}{2}} = 0,15, \text{ тобто } 15\%.$$

Задача 23. При величині ВВП 100 млрд. гр. од. кількість зайнятих складає 10 млн. осіб, норма амортизації – 13%, норма заощаджень - 15%, приріст населення - 2%. Обчислити капіталоозброєність k , за якою забезпечується критична величина інвестицій.

Розв'язання

При критичній величині інвестицій $\Delta k = 0$, тобто:

$$\Delta k = s' \cdot y - (d + n) \cdot k = 0$$

$$s' \cdot y = (d + n) \cdot k,$$

$$k = \frac{s' \cdot y}{d + n} = \frac{s' \cdot \frac{Y}{L}}{\frac{d + n}{L}} = \frac{0,15 \cdot \frac{100000}{10}}{0,13 + 0,02} = 10000 \text{ гр. од. на одну особу.}$$

Задача 24. Використовуючи модель Домара-Харрода, визначте темп приросту ВВП, якщо норма заощаджень складає 20%, а капіталомісткість продукту (відношення приросту капіталу до приросту продукту) дорівнюється 2,5.

Розв'язання

Оскільки $\frac{\Delta Y}{Y} = \frac{s'}{K_y}$, то $\frac{\Delta Y}{Y} = \frac{0,2}{2,5} = 0,08$, тобто приріст ВВП склав 8%.

Задача 25. В умовах економічної рівноваги та повної зайнятості державні закупівлі збільшилися на 20 млн. гр. од., а непрямі податки на бізнес — на 10 млн. гр. од. Розрахуйте інфляційний розрив при умові, що гранична схильність до споживання дорівнює 0,8.

Розв'язання

$$1. \text{ Мультиплікатор державних витрат } m_g = \frac{\Delta Y}{\Delta G} = \frac{1}{1 - MPC} = \frac{1}{1 - 0,8} = 5.$$

$$2. \text{ Мультиплікатор податків } m_t = \frac{\Delta Y}{\Delta T} = -\frac{MPC}{1 - MPC} = -\frac{0,8}{1 - 0,8} = -4.$$

3. З урахуванням мультиплікаторів отримуємо:

$$\Delta Y_G = \Delta G \cdot m_g = 20 \cdot 5 = 100 \text{ млн. гр. од.}$$

$$\Delta Y_T = \Delta T \cdot m_t = 10 \cdot (-4) = -40 \text{ млн. гр. од.}$$

Отже, інфляційний розрив дорівнюватиме: $\Delta Y_G + \Delta Y_T = 100 - 40 = 60$ млн. гр. од.

Задача 26. У країні позитивне сальдо торговельного балансу за рік складає 25 тис. грошових одиниць. Відомо, що вартість імпорту на 20% менша від вартості експорту. Визначити: обсяг експорту та імпорту країни.

Розв'язання

Сальдо торговельного балансу = Експорт – імпорт .

Припустимо, що X – сума експорту , тоді $X - 0,8 X = 25$; $\Rightarrow X = 125$ тис. гр. од.

Таким чином, експорт країни дорівнює 125 тис. гр. од., а імпорт $= 0,8 \cdot 125 = 100$ тис. гр. од.

Задача 27. Розрахуйте і прокоментуйте величину реального валютного курсу гривні та євро (пряме котирування), якщо номінальний курс $e_n = 1 : 10$; зростання цін в Україні склало 22%, а в країнах ЄС – 5%.

Розв'язання

1. $e_r = e_n \cdot \frac{I_p^1}{I_p^0}$, де e_n – номінальний курс, I_p^1 – індекс цін в ЄС, а I_p^0 – в Україні.

2. $e_r = e_n \cdot \frac{I_p^1}{I_p^0} = \frac{1}{10} \cdot \frac{1,05}{1,22} \approx 1 : 11,62$, тобто реальний курс гривні нижче номінального за рахунок більш високої інфляції.

Задача 28. Визначте і прокоментуйте величину граничної схильності до імпорту (MPI), якщо при середній податковій ставці 30% маємо наступні дані за 2009 і 2010 рр.(млрд. гр. од.):

Таблиця

	2009	2010
ВВП (Y), млрд. дол.	150	200
Імпорт (Im) млрд. дол.	10	12

Розв'язання

$$MPI = \frac{\Delta Im}{\Delta Y \cdot (1 - t)} = \frac{12 - 10}{(200 - 150) \cdot (1 - 0,3)} \approx 0,006$$

Одиниця приросту ВВП з урахуванням оподаткування забезпечує приріст імпортних закупівель на 0,006.

Задача 29. Розрахуйте і прокоментуйте величину мультиплікатора витрат у відкритій економіці, якщо гранична схильність до заощадження (MPS) – 0,4, ставка оподаткування – 20%, приріст імпорту – 10 млрд. гр. од., приріст ВВП – 80 млрд. гр. од.

Розв'язання

$$m_e = \frac{1}{1 - (MPC - MPI) \cdot (1 - t)};$$

$$MPC = 1 - MPS = 1 - 0,4 = 0,6;$$

$$MPI = \frac{\Delta Im}{\Delta Y \cdot (1-t)} = \frac{10}{80 \cdot (1-0,2)} \approx 0,16$$

$$m_e = \frac{1}{1 - (MPC - MPI) \cdot (1-t)} = \frac{1}{1 - (0,6 - 0,16) \cdot (1-0,2)} \approx 1,54$$

Зростання автономних витрат у відкритій економіці на 1 забезпечує приріст ВВП на 1,54.

3. ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ЗА ВАРІАНТАМИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Тематика контрольних робіт з макроекономіки розроблена відповідно до державних стандартів підготовки спеціалістів другої вищої освіти спеціальностей «Облік і аудит» і - «Економіка підприємства».

Метою цих методичних рекомендацій є допомога слухачам у вивченні теоретичних аспектів тем, виконанні практичних і тестових завдань.

Під час установчої сесії кожен студент отримує завдання (варіант контрольної роботи) з макроекономіки, яке він повинен виконати самостійно протягом семестру.

Виконання письмової контрольної роботи з макроекономіки передбачає, по-перше, вивчення рекомендованої літератури, по-друге, безпосереднє виконання (написання) контрольної роботи, по-третє, захист контрольної роботи.

Оформлення контрольної роботи повинно відповідати таким вимогам. Письмову контрольну роботу починають з титульного аркуша (зразок його оформлення див. у Додатку А). На наступній сторінці роботи розміщують план (Додаток Б) контрольної роботи (план подано в кожному з варіантів завдання відповідно до теми). Далі йде теоретичне висвітлення проблем теми контрольної роботи відповідно до плану. Кожний з пунктів плану необхідно виділяти за текстом роботи. Обсяг теоретичної частини контрольної роботи – 20 - 25 сторінок шкільного зошита, або 18 – 20 сторінок комп'ютерного набору (формату А4, шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14, береги з усіх сторін - 2 см, міжрядковий інтервал – 1,5).

Далі виконують практичну частину роботи, що передбачає розв'язання задач і виконання тестових завдань з відповідними (логічними, аналітичними, графічними) поясненнями. Кожен з варіантів контрольних робіт має свою задачу і тест.

Зразки оформлення таблиць і графіків подано в Додатку В. Після теоретичної і практичної частини необхідно оформити список використаної літератури (див. Додаток Г).

Наприкінці студент ставить дату, коли він здає роботу на рецензування, і свій підпис.

Під час сесії студент захищає свою контрольну роботу. Захист контрольної роботи передбачає:

- наявність виконаної письмової роботи, що відповідає вище означеним вимогам;
- вміння студента відповідати на контрольні запитання, які визначені в завданні до кожного з варіантів контрольної роботи;
- вміння використовувати набуті теоретичні знання, розв'язуючи задачі й відповідаючи на тестові завдання.

Успішний захист контрольної роботи є складовою частиною екзамену з макроекономіки.

Варіант 1. Макроекономіка як економічна наука

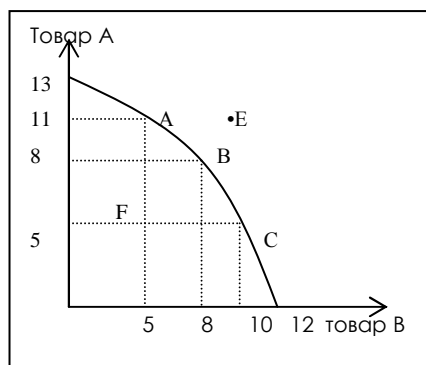
Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Предмет і функції макроекономіки.
2. Методологічні основи й принципи макроекономіки.
3. Становлення і розвиток макроекономіки.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Надана крива виробничих можливостей (КВМ). Якими будуть витрати втрачених можливостей при виробництві 11 одиниць товару А і 5 одиниць товару В. Що можна сказати про КВМ й про виробництво, що відповідає точкам Е, F?

Завдання 2.

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1	якщо правильно тільки 2 і 3	якщо правильно тільки 3 і 4	якщо правильні усі варіанти

Макроекономічні моделі будуються для:

1. Точного відображення процесів, що відбуваються у національній економіці;
2. Виявлення принципових економічних зв'язків;
3. Економічного прогнозування;
4. Аналізу діяльності окремих економічних суб'єктів.

Завдання 3.

Макроекономіка досліджує економічні процеси на рівні:

- А. Національної економіки.
- Б. Підприємства.
- В. Галузі виробництва.
- Г. Світового виробництва певного продукту.

Д. Усі відповіді неправильні.

Завдання 4.

Об'єкти макроекономічного аналізу характеризують:

- А. Агреговані величини.
- Б. Ймовірні величини.
- В. Порівняльні величини.
- Г. Відносні величини.

Завдання 5.

Позитивна функція макроекономіки спрямована на вивчення:

- А. Фактичного стану виробництва.
- Б. Шляхів подолання спаду виробництва.
- В. Факторів економічного зростання.
- Г. Методів державного регулювання економіки.

Завдання 6.

Основною проблемою макроекономіки є забезпечення суспільства знаннями, потрібними для:

- А. Забезпечення матеріальних потреб людей.
- Б. Збільшення обсягів виробництва.
- В. Збільшення економічних ресурсів.
- Г. Підвищення ефективності економіки.

Варіант 2. Макроекономічна модель кругообороту ресурсів, продуктів, доходів

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Економічний кругооборот у закритій приватній економіці: проста й ускладнена моделі.
2. Роль посередників у макроекономічному кругообороті.
3. Модель кругообороту закритої економіки з участю держави.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Заповнити таблицю, визначивши відповідні показники. Записати функції споживання та заощадження.

Таблиця

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20					
50	60					
100	100					
150	140					
200	180					

Завдання 2.

Поясніть зв'язок між чистим експортом і припливом та відливом капіталу.

Що із переліченого не містить поняття «вилучення»:

- А. Інвестиції.
- Б. Заощадження.
- В. Податки.
- Г. Імпорт.
- Д. Усі відповіді правильні.

Варіант 3. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Система національних рахунків (СНР) як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Етапи розвитку СНР.
2. Основні макроекономічні показники, їх взаємообумовленість.
3. Динаміка основних МЕП в Україні.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Визначити величини валового національного доходу (ВНД) і валового національного розташовуваного доходу (ВНРД), якщо:

1) факторні доходи резидентів за рубежом	400 од.
2) факторні доходи нерезидентів у даній країні	500 од.
3) трансферти нерезидентів резидентам	100 од.
4) трансферти резидентів нерезидентам -	200 од.
5) ВВП країни	1000 од.

Завдання 2.

При обчисленні ВВП подвійний рахунок виникає тоді, коли підсумовують:

- А. Додану вартість, створену на всіх стадіях виробництва товарів і послуг.
- Б. Вартість кінцевих і проміжних товарів і послуг.
- В. Вартість лише кінцевих товарів і послуг.
- Г. Вартість приросту запасів у даному році.
- Д. Державні закупівлі товарів і послуг.

Варіант 4. Макроекономічні показники, методика їх обчислення

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Методи обчислення ВВП. Номінальний і реальний ВВП.
2. Методика обчислення похідних макроекономічних показників.
3. Динаміка основних МЕП в Україні.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Визначте ВВП, ЧНП, НД, ОД і ОДПСП, якщо:

1. Імпорт	50 од.

2. Споживчі видатки	250 од.
3. Державні видатки	100 од.
4. Експорт	40 од.
5. Амортизація	10 од.
6. Чисті приватні внутрішні інвестиції	60 од.
7. Непрямі податки	30 од.
8. Індивідуальні податки	20 од.
9. Валовий прибуток	200 од.
10. Податки на прибуток	60 од.
11. Чиста (нерозподілений) прибуток	120 од.
12. Трансферти -	50 од.

Завдання 2.

Якщо ВВП України перевищує ВВП, то :

- А. Реальний ВВП перевищує номінальний ВВП.
- Б. Фактичний ВВП перевищує природний ВВП.
- В. Виробництво проміжних товарів і послуг перевищує виробництво кінцевих товарів і послуг.
- Г. Українські фактори виробництва створюють за кордоном більше доходу, ніж іноземні фактори виробництва в Україні.
- Д. Іноземні фактори виробництва створюють в Україні більше доходу, ніж українські фактори виробництва за кордоном.

Варіант 5. Сутність і основні риси макроекономічної нестабільності

Теоретична частина контрольної роботи

План

- Макроекономічна нестабільність: зміст та форми вияву.
- Циклічні коливання , їх різновиди. Нециклічні коливання економіки.
- Адаптація економічної системи до циклічних коливань. Державне антициклічне регулювання.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Дефлятор 2009 року (D_1) - 1,1

Дефлятор 2010 року (D_2) - 1,21

Визначити середньорічний темп інфляції та кількість років, що необхідна для подвоєння цін.

Завдання 2.

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1 і 2	якщо правильно тільки 2 і 3	якщо правильно тільки 4	якщо правильна тільки 5

Який з економічних параметрів не є проциклічним:

- Завантаження виробничих потужностей.

2. Пропозиція грошей.
3. Прибуток ділових підприємств.
4. Рівень безробіття.
5. Усі параметри є проциклічними.

Варіант 6. Макроекономічна нестабільність: циклічність, безробіття, інфляція

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Теорії циклічного розвитку та їх класифікація.
2. Безробіття як фактор макроекономічної нестабільності.
3. Інфляція як фактор макроекономічної нестабільності.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Населення країни	10 млн. чол.
Непрацевдатні й вибулі зі складу робочої сили	2 млн. чіл.
Фрикційно безробітні	0,4 млн. чол.
Структурно безробітні	0,2 млн. чол.
Циклічно безробітні	0,2 млн. чол.
Визначити рівні безробіття, зайнятості, природний рівень безробіття і рівень повної зайнятості.	

Завдання 2.

Закон Оукена виражає кількісну залежність між :

- А. Зміною обсягу національного виробництва та зміною безробіття.
- Б. Рівнем безробіття і темпами інфляції.
- В. Зміною обсягу національного виробництва й процентною ставкою.
- Г. Фактичним і природним обсягами національного виробництва.

Варіант 7. Безробіття, його основні види й соціально-економічні наслідки

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Безробіття: сутність, причини та види.
2. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена.
3. Динаміка безробіття в Україні.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Номінальний ВВП становить 2 млрд. гр. од..

Ціни знизилися за рік на 10 %.

Визначити дефлятор, величину реального ВВП, величину потенційного ВВП, якщо відносне відставання реального ВВП від потенційного становить 10%.

Завдання 2.

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1 і 2	якщо правильно тільки 2 і 3	якщо правильно тільки 3	якщо правильно усе, крім 4

До прихованого безробіття у вітчизняній економіці можна віднести :

1. Надлишкову зайнятість, що склалася ще в умовах адміністративно-командної системи.
2. Зайнятих, які вимушено працювали неповний робочий час.
3. Працівників, які перебували у примусових відпустках без збереження
4. Часткового збереження заробітної плати; незадоволених умовами праці, які шукають кращої роботи.

Варіант 8. Національний ринок праці та його взаємодія з товарним та грошовим ринком.

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зайнятість і безробіття як макроекономічні явища ринкової економіки.
2. Ринок праці та його рівновага.
3. Умови рівноваги трьох ринків. Модель Хікса – Хансена.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Номінальний ВВП	2 млрд. гр. од.
Зростання цін за рік	25 %
Фактичний рівень безробіття	10 %
Природний рівень безробіття	6 %

Визначите дефлятор, реальний ВВП, відносно відставання реального ВВП від потенційного, величину потенційного ВВП.

Завдання 2.

Національна економіка перебуває в рівновазі тоді, коли :

- А. Споживчі видатки мінус заощадження дорівнюють інвестиціям.
- Б. Заплановані споживчі видатки плюс інвестиції дорівнюють усім витіканням.
- В. Державний бюджет збалансований.
- Г. Сума інвестиційних видатків, державних закупівель товарів і послуг та чистого експорту дорівнює сумі заощаджень, чистих податків та імпорту.

Варіант 9. Макроекономічний аналіз: сукупний попит і сукупна пропозиція

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Сукупний попит: зміст, структура, фактори, крива.
2. Сукупна пропозиція: зміст, особливості кривої і фактори.
3. Макроекономічна рівновага у моделі «AD – AS». Ефект храповика.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Побудуйте модель «AD – AS» і визначте графічним методом рівноважний обсяг реального ВВП і рівень цін, якщо динаміка сукупного попиту та сукупної пропозиції за визначений період характеризується даними таблиці

Таблиця

AD	150	200	250	300	350	400
P	2	1,5	1	0,5	0,3	0,2
AS	500	485	400	300	150	100

Завдання 2.

Крива сукупного попиту відбиває відношення між :

- А. Рівнем цін і виробленим ВВП у реальному вираженні.
- Б. Рівнем цін та сукупними видатками на купівлю товарів і послуг.
- в) Рівнем цін, який визначають покупці, і рівнем цін, що задовольняє продавців.
- Г. Обсягами виробленого й спожитого ВВП.
- Д. Усі відповіді неправильні.

Варіант 10. Грошовий ринок і грошовий мультиплікатор

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Пропозиція грошей і попит на гроші.
2. Механізм грошового ринку, його рівновага.
3. Грошовий мультиплікатор, механізм його дії.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Визначити величини грошових агрегатів M_0 , M_1 , M_2 , M_3 , L , якщо в обігу знаходяться наступні складові (млн. гр. од.)

Кошти клієнтів за трастовими операціями	350
Готівка	200
Короткострокові державні цінні папери	150
Поточні рахунки	200
Строкові рахунки	100.

Завдання 2.

Якщо гроші для угод роблять у середньому 5 обертів на рік, то кількість грошей, необхідна для обслуговування обміну, на який пред'явлено попит:

- А. У 5разів більша за номінальний обсяг ВВП.
- Б. Становить 20% номінального ВВП.
- В. Дорівнює відношенню 5 до номінальний ВВП.
- Г. Дорівнює відношенню 20% до номінальний ВВП.
- Д. Дорівнює відношенню 20% до 5.

Варіант 11. Інфляція та її види. Антиінфляційна політика

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Інфляція: сутність, причини й основні види.
2. Соціально-економічні наслідки інфляції.
3. Антиінфляційна політика держави, її особливості в Україні.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Дефлятор 2005 року (D_1) - 1,12

Дефлятор 2006 року (D_2) - 1,2

Визначите середньорічний темп інфляції і кількість років, необхідне для подвоєння цін; реальний ВВП 2006 року, якщо номінальний ВВП становить 650 млрд. грн. од.

Завдання 2.

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1 і 2	якщо правильно тільки 1 і 3	якщо правильно тільки 3	якщо правильно усе, крім 4

Непередбачена незбалансована інфляція супроводжується:

1. Перерозподілом доходів між боржниками і кредиторами.
2. Зниженням реальної вартості заощаджень.
3. Падінням ефективності національної економіки.
4. Зростанням ефективності національної економіки.

Варіант 12. Споживання, заощадження та інвестиції

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Споживання та заощадження як функції доходу.
2. Інвестиції, їх сутність, види і роль в економіці.
3. Споживання, заощадження, інвестиції та умови рівноважного рівня виробництва.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Заповніть таблицю, визначивши відповідні показники. Запишіть рівняння споживання та заощадження.

Таблиця

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20					
50	60					
100	100					
150	140					
200	180					

Завдання 2.

Згідно з парадоксом заощадження, спроба заощаджувати якомога більше може :

- А. Перемістити функцію споживання вгору.
- Б. Перемістити функцію заощадження вниз.
- В. Спричинити зменшення сукупних видатків і реального ВВП.
- Г. Збільшити фактичні заощадження та інвестиційні видатки.

Варіант 13. Споживання домогосподарств

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Доходи домогосподарств.
2. Теорії споживання.
3. Кейнсіанська функція споживання. Функція споживання з урахуванням часу.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Витрати домогосподарств на споживання: $C = 100 + \frac{2}{9} Y$

Розрахуйте витрати домогосподарств на споживання і величину заощаджень, а також середню схильність до споживання і середню схильність до заощаджень, якщо дохід (Y) дорівнює 900 гр. од. Визначте граничну схильність до споживання і граничну схильність до заощаджень при зростанні наявного доходу з 900 до 1800 гр. од.

Завдання 2.

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1 і 2	якщо правильно тільки 1 і 5	якщо правильно тільки 3	якщо правильно усе, крім 4

Якщо заощадження більші, ніж заплановані інвестиції, то :

1. Фактичні заощадження зростають.
2. Обсяг національного виробництва збільшується.
3. Фактичні заощадження зрівнюються зі змінами інвестицій у запаси.
4. Інвестиції у запаси зростають.
5. Інвестиції у запаси зменшуються.

Варіант 14. Приватні інвестиції

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Роль інвестицій в економіці.
2. Інвестиційні функції.
3. Заощадження та інвестиції.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Заповніть таблицю, визначивши відповідні показники. Складіть рівняння споживання і заощадження.

Таблиця

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0		-20				
40		0				
80		20				
120		40				
160		60				

Завдання 2.

Витрати на капітал у неокласичній моделі інвестицій не залежать від:

- А. Процентної ставки.
- Б. Норми амортизації.
- В. Темпу зміни ціни капіталу.
- Г. Граничного продукту капіталу.
- Д. Залежить від усіх чинників.

Варіант 15. Модель мультиплікатора – акселератора

Теоретична частина контрольної роботи

План

- 1. Автономні інвестиції. Кейнсіанська і неокласична функції автономних інвестицій.
- 2. Мультиплікатор інвестицій.
- 3. Індукційовані інвестиції. Модель акселератора.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Функція споживання має вигляд: $C = 200 + 0,6 Y$, а $I = 500$.

Визначити:

- 1. Початковий рівноважний рівень ВВП.
- 2. Рівноважний ВВП, якщо інвестиції збільшуються на 100.
- 3. Мультиплікатор інвестицій.

Завдання 2.

Крива сукупного попиту на інвестиції зміщується вправо внаслідок:

- А. Зниження відсоткової ставки комерційних банків.
- Б. Зростання відсоткової ставки комерційних банків.
- В. Зростання податку на прибуток від реалізації інвестиційного проекту.
- Г. Зниження податку на прибуток від реалізації інвестиційного проекту.

Варіант 16. сукупні витрати й валовий внутрішній продукт

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Сукупні витрати й рівноважний ВВП.
2. Мультиплікатор витрат, механізм його дії.
3. Сукупні витрати й потенційний ВВП.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1.

Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:

$C = 0,8 \cdot D + 20$; $I = 10$. Визначите рівноважний ВВП (Y) за методами «витрати – випуск» і «вилучень - ін'єкцій».

Завдання 2.

«Кейнсіанський хрест» – це перетин:

- А. Лінії запланованих видатків й бісектриси.
- Б. Функції заощаджень і кривої інвестицій.
- В. Лінії запланованих видатків і кривої інвестицій.
- Г. Кривої інвестицій і бісектриси.
- Д. Усі твердження неправильні.

Варіант 17. Економічна динаміка

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Основні засади теорії економічного зростання.
2. Кейнсіанські моделі економічного зростання. Модель Домара-Харрода.
3. Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

У 2006 р. ВВП гіпотетичної країни склав 200 млрд. дол., а чисельність населення - 40 млн. чел. У 2007 р. величина ВВП становила 210 млрд. гр. од. при збільшенні населення на 2%. Визначте темпи зростання і приросту ВВП, а також ВВП на душу населення.

Завдання .

Некейнсіанські моделі економічного зростання ґрунтуються на чинниках:

- А. Сукупної пропозиції.
- Б. Сукупного попиту.
- В. Фіскальної політики.
- Г. Грошово-кредитної політики.

Варіант 18. Держава в системі макроекономічного регулювання

Теоретична частина контрольної роботи.

План

1. Роль держави в економічному кругообороті.
2. Вплив держави на економічну рівновагу.
3. Стабілізаційна політика й полеміка навколо неї.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Розгляньте дані таблиці й розрахуйте на основі цих даних середні й граничні податкові ставки. Яким є податок: прогресивним, пропорційним чи регресивним?

Прибуток	Податок	Середня податкова ставка	Гранична податкова ставка
50	5		
100	15		
150	30		
200	50		
250	75		

Завдання 2.

Стабілізаційна політика – це:

- А. Сукупність правил поведінки економічних суб'єктів.
- Б. Здатність ухвалювати ефективні господарські рішення.
- В. Конкуренція різних економічних ідей.
- Г. Здатність керувати економічним процесом.
- Д. Заходи уряду, спрямовані на вирішення макроекономічних проблем.

Варіант 19. Кейнсіанська теорія регулювання економіки

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Об'єктивна необхідність державного втручання в економіку.
2. Теорії державного регулювання.
3. Концептуальні основи кейнсіанської теорії державного регулювання ринкової економіки.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

В умовах економічної рівноваги та повної зайнятості державні закупівлі збільшилися на 30 млн. гр. од., а непрямі податки на бізнес — на 15 млн. гр. од. Розрахуйте інфляційний розрив при умові, що гранична схильність до споживання дорівнює 0,6.

Завдання 2.

Кейнсіанській теорії державного регулювання економіки відповідає таке положення:

- А. Зарплата є абсолютно гнучкою.
- Б. Зарплата є негнучкою в довгостроковому періоді.
- В. Зарплата є негнучкою в короткостроковому періоді.
- Г. Ціни на товари гнучкі в короткостроковому періоді

Варіант 20. Фіскальна політика, її механізм

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зміст і завдання фіскальної політики.
2. Види фіскальної політики: дискреційна й недискреційна (автоматична).
3. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

ВВП фактичний 600 млрд. гр. од.

ВВП рівноважний 800 млрд. гр. од.

МРС 0,6 Визначити:

1. Простий мультиплікатор державних видатків й зміни державних видатків, що забезпечують досягнення рівноважного ВВП;
2. Простий мультиплікатор податків й зміни податкових надходжень, що забезпечують досягнення рівноважного ВВП.

Завдання 2.

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1	якщо правильно тільки 1 і 2	якщо правильно тільки 3	якщо правильні усі варіанти

Фіскальна політика буде дискреційною, якщо зміняться такі параметри:

1. Знизяться ставки оподаткування;
2. Підвищаться ставки оподаткування;
3. Збільшаться податкові надходження за незмінної прогресивної шкали оподаткування

Варіант 21. Бюджетний дефіцит і державний борг

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Бюджетна система. Державний бюджет, його структура й види.
2. Державний борг і його вплив на національну економіку.
3. Аналіз державного бюджету України поточного року.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Визначити фактичне, потенційне й циклічне сальдо державного бюджету, якщо $Y = 1000$, $Y_p = 1100$, $G = 310$ млн. гр. од., $t = 0,3$.

Завдання 2.

Дефіцит державного бюджету утворюється, якщо:

- А. Обсяг податкових надходжень зменшується.
- Б. Витрати держави зменшуються.
- В. Сума активів держави перевищує обсяги її зобов'язань.
- Г. Сума витрат держави перевищує обсяг податкових надходжень.

Варіант 22. Грошово-кредитна політика держави

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Грошово-кредитна система:, зміст, структура, об'єкти, суб'єкти.
2. Зміст і теоретичні концепції монетарної політики.
3. Передатний механізм грошово-кредитної політики.
4. Грошово-кредитна політика в Україні: проблеми і перспективи.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Як зміниться пропозиція грошей, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становитиме 245 тис. гр. од., а норматив обов'язкових резервів 12 % ?

Завдання 2.

Якщо номінальний ВВП становить 4000 млрд. грошових одиниць, а обсяг попиту на гроші для угод становить 800 млрд. грошових одиниць, то

- А. Попит на гроші з боку активів становить 3200 млрд. гр. од.
- Б. Загальний попит на гроші становить 4800 млрд. гр. од.
- В. У середньому, кожна грошова одиниця обертається 5 разів на рік.
- Г. Попит на гроші з боку активів становить 4800 млрд. гр. од.

Варіант 23. Взаємозв'язок інфляції та безробіття

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса (короткострокова та довгострокова).
2. Антиінфляційна політики держави й політика зайнятості.
3. Проблеми зайнятості та інфляції в Україні.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

За даними таблиці побудуйте криву Філіпса в короткостроковому періоді.

Таблица

Рівень безробіття, %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Темп інфляції, %	52	40	28	20	13	10	6	7	1	-2	-3	-4

Проаналізуйте графік і дайте відповіді на такі запитання:

1. Які процеси в економіці країни графічно відображаються переміщенням по кривій Філліпса ?
2. Що показує відрізок кривої Філліпса, розташований зліва від вертикальної лінії, яка виходить із точки природного безробіття?
3. Що показує відрізок кривої Філліпса, розташований праворуч від лінії, яка виходить із точки природного безробіття?
4. Що показує відрізок кривої Філліпса, розташований нижче осі абсцис?
5. Яке зрушення кривої Філліпса відповідає цілям державного регулювання економіки?

Завдання2.

Яке твердження щодо кривої Філіпса не поділяють прихильники теорії раціональних очікувань:

- А. Крива Філіпса є вертикальною не лише в довгостроковому, а й у короткостроковому періоді.
- Б. Між безробіттям та інфляцією немає вибору і в короткостроковому періоді.
- В. Через макроекономічну політику уряд не може впливати на реальні зміни – обсяг національного виробництва і рівень цін.
- Г. Для подолання інфляції доцільно застосовувати політику доходів.

Варіант 24. Зайнятість і соціальний захист населення

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зайнятість: сутність й основні форми.
2. Державна політика зайнятості, її механізм.
3. Проблеми соціального захисту населення в Україні.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Номинальний ВВП	5 млрд. гр. од.
Зростання цін за рік	15 %
Фактичний рівень безробіття	9 %
Природний рівень безробіття	5 %

Визначити : дефлятор; реальний ВВП; відносне відставання реального ВВП від потенційного; величину потенційного ВВП.

Завдання 2

До прихованого безробіття у вітчизняній економіці можна віднести:

- А. Надлишкову зайнятість, що склалася ще в умовах адміністративно - командної системи.
- Б. Зайнятих, які вимушено працювали неповний робочий час.
- В. Працівників, які перебували у примусових відпустках без збереження або часткового збереження заробітної плати.
- Г. Правильні відповіді – Б,В.
- Д. Правильні відповіді – А, Б, В.

Варіант 25. Ринок праці, механізм його функціонування. Державне регулювання зайнятості

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зайнятість і безробіття.
2. Ринок праці: попит та пропозиція.
3. Механізм функціонування ринку праці, його рівновага.
4. Державне регулювання зайнятості населення, його проблеми в Україні

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Населення країни	10 млн. чол.
Непрацездатні й ті, що вибули із складу робочої сили	2 млн. чол.
Фрикційно безробітні	0,4 млн. чол.
Структурно безробітні	0,2 млн. чол.
Циклічно безробітні	0,2 млн. чол.
Визначити рівні безробіття і зайнятості; природний рівень безробіття; рівень повної зайнятості.	

Завдання 2.

Повна зайнятість забезпечується в умовах:

- А. Раціонального розподілу робочої сили.
- Б. Використання робочої сили за професією.
- В. Відсутність безробіття.
- Г. Відсутність циклічного безробіття.

Варіант 26. Соціальна політика держави

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Сутність і завдання соціальної політики.
2. Інструменти й методи соціальної політики держави.
3. Проблеми соціального захисту населення в Україні.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Визначити рівень реальних доходів населення, якщо протягом поточного року

номінальні доходи зросли на 12 %, а рівень інфляції становив а) 8%; б) 15 %

Завдання 2.

Крива Лоренца відображає:

- А. Ступінь рівності в розподілі доходів у суспільстві.
- Б. Ступінь диференціації доходів працівників різних галузей.
- В. Залежність між розміром доходу та рівнем споживання.
- Г. Залежність між кількістю членів домогосподарства та обсягом їхніх доходів.
- Д. Усі відповіді неправильні.

Варіант 27. Зовнішньоекономічна діяльність держави

Теоретична частина контрольної роботи

План

- 1. Національна економіка з урахуванням економік інших країн.
- 2. Платіжний баланс, його структура.
- 3. Валютний курс.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

За наведеними даними скласти платіжний баланс умовної країни Z, класифікуючи кожен з операцій як кредит або дебет.

Таблиця

Операція	Обсяг, млн. гр. од.
Експорт нафти	6
Імпорт зерна	5
Експорт зброї	2
Доходи від туризму іноземців в країну Z	6
Грошові перекази іноземцям із країни Z	2
Придбання акцій приватних корпорацій Франції	6
Придбання золота у іноземних громадян	1

Завдання 2.

Якщо ВВП держави зростає, то за системи плаваючих валютних курсів:

- А. Імпорт буде зменшуватися, а курс національної валюти зростати.
- Б. Імпорт буде збільшуватися, а курс національної валюти зменшуватися.
- В. Імпорт і курс національної валюти зростатимуть.
- Г. Імпорт і курс національної валюти знижуватимуться.

Варіант 28. Роль антимонопольного законодавства у регулюванні економікою

Теоретична частина контрольної роботи

План

- 1. Монополії, їх місце та роль в сучасній економіці.
- 2. Антимонопольне регулювання: сутність, завдання.
- 3. Антимонопольне регулювання в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1.

Визначити простий мультиплікатор податків і величину зміни в податкових

надходженнях, які забезпечують досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 50 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 40 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,35.

Завдання 2.

Об'єктами державного регулювання є:

- А. Екологія.
- Б. Умови конкуренції.
- В. Державні службовці.
- Г. Соціальне забезпечення.
- Д. Дрібні й великі підприємства.

Варіант 29. Зовнішньоекономічна діяльність і макроекономічна політика у відкритій економіці

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Основні теорії міжнародної торгівлі.
2. Торговельна політика, чистий експорт і ВВП.
3. Модель Манделла-Флемінга як теорія сукупного попиту у відкритій економіці.

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Визначте і прокоментуйте величину граничної схильності до імпорту, якщо при середній податковій ставці 15 % маємо наступні дані за 2009 і 2010 рр. (млрд. гр. од.).

Таблиця

	2009	2010
ВВП (Y)	300	380
Імпорт (Im)	20	26

Завдання 2.

Рахунок поточних операцій платіжного балансу включає:

- А. Чистий дохід від інвестицій.
- Б. Чисті капітальні трансферти.
- В. Чистий імпорт капіталу.
- Г. Чисті поточні трансферти.

Варіант 30. Монетарна політика

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Цілі та інструменти монетарної політики.
2. Передатний механізм монетарної політики.
3. Монетарна політика в моделі «AD – AS».

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Визначити приріст грошової пропозиції, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становив 200 тис. гр. од., а норматив обов'язкових резервів 10%, або 0,1.

Завдання 2.

Якщо центральний банк підвищує облікову ставку, то грошова база:

- А. Зменшиться, і пропозиція грошей також зменшиться.
- Б. Зменшиться, а пропозиція грошей збільшиться.
- В. Збільшиться, і пропозиція грошей також збільшиться.
- Г. Збільшиться, а пропозиція грошей зменшиться.
- Д. Усі твердження неправильні.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Агапова Т. А., Серегина С. Ф. Макроэкономика / Т. А. Агапова, С. Ф. Серегина – М.: Дело и Сервис, 2000. – 416 с.
2. Базилевич В. Д. Економічна теорія: політекономія / за ред. В. Д. Базилевича. – К.: Вища школа, 2008. – 581с.
3. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: Підручник/ за ред.. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2009. – 851с. – (Класичний університетський підручник).
4. Воробйов Є. М. Економічна теорія в питаннях та відповідях / Є. М. Воробйов. – Харків: РИФ, 2002. – 640с.
5. Грошово-кредитна політика в Україні / за ред. В. С. Стельмаха – К.: Знання, 2003. – 421 с.
6. Макроекономіка: навч. посібник/ за ред. В. П. Решетило;Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 295 с.
7. Моторин Р. М., Моторина Г. М. Система національних рахунків / Р. М. Моторин, Г. М. Моторина – К.: КНЕУ, 2001. – 336 с.
8. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 386 с.
9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник/ відп. ред. Г. Н. Климко. – 5-те вид., випр. – К.: Знання-Прес, 2009. – 615с.
10. Островський І. А. Макроекономіка: конспект лекцій (для студентів 2 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за галузями знань 0305 «Економіка і підприємництво» і 0306 «Менеджмент і адміністрування» і слухачів другої вищої освіти за спеціальностями 7.03050901 «Облік і аудит» і 7.03050401 «Економіка підприємства») / І. А. Островський, С. Б. Тимофієва, Н. М. Сіренко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 136 с.
11. Панчишин С. Макроекономіка / С. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.
12. Перехідна економіка: Підручник / за ред. В. М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
13. Програма і робоча програма навчальної дисципліни „Макроекономіка” (для слухачів другої вищої освіти факультету післядипломної освіти і заочного навчання, спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і 7. 050107 - “Економіка підприємства”) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. М. Сіренко, К. О. Кожокіна – Х.: ХНАМГ, 2010 – 20 с.
14. Решетило В. П. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів / В. П. Решетило – Харків: ХНАМГ, 2007. – 62 с.
15. Сакс Дж., Лоррен Ф. Макроэкономика. Глобальный поход / Дж. Сакс, Ф. Лоррен. - М.: Дело, 1996. – 847 с.
16. Савченко А. Г. Макроекономіка: Підручник / А. Г. Савченко – 2-ге вид. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
17. Савченко А. Г. Макроекономічна політика / А. Г. Савченко – К.: КНЕУ, 2001. – 166 с.

18. Семюелсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. Макроекономіка: Пер. з англ. / Пол А. Семюелсон, Вільям Д. Нордгауз - К.: Основи, 1995. – 574 с.
19. Селищев А. С. Макроэкономика / А. С. Селищев – СПб.: Питер, 2001. – 448 с.
20. Тарасевич Л. С. Макроэкономик / Л. С. Тарасевич. – М.: Юрайт-Издат, 2003. – 650 с.
21. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля „Макроекономіка”. (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. П. Решетило, І. А. Островський, С. Б. Тимофієва – Х.: ХНАМГ, 2007 – 51с.
22. Тітьонко О. М. Система національного рахівництва / О. М. Тітьонко – К.: КНЕУ, 2002. – 188 с.
23. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>.
24. Офіційний сайт Національного Банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
25. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
26. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
27. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
28. Офіційний сайт Державної Комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua>
29. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
30. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.worldbank.org>

ДОДАТКИ

Додаток А.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з макроекономіки
Варіант 30. МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА

Виконала слухач - ФПО і ЗН
гр.групи ДВ ЕПМГ-2011з
Іванова Ірина Михайлівна
Перевірив викладач:

Харків 20__ /20__ навчальний рік

Варіант 30. Монетарна політика

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Цілі та інструменти монетарної політики.
2. Передатний механізм монетарної політики.
3. Монетарна політика в моделі «AD – AS».

Практична частина контрольної роботи.

Завдання 1.

Визначити приріст грошової пропозиції, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становив 200 тис. гр. од., а норматив обов'язкових резервів 10%, або 0,1.

Завдання 2.

Якщо центральний банк підвищує облікову ставку, то грошова база:

- А. Зменшиться, і пропозиція грошей також зменшиться.
- Б. Зменшиться, а пропозиція грошей збільшиться.
- В. Збільшиться, і пропозиція грошей також збільшиться.
- Г. Збільшиться, а пропозиція грошей зменшиться.
- Д. Усі твердження неправильні.

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 1.1.

Агрегати грошової пропозиції [12, с. 43]

№	Позначка агрегату	Складові агрегата
1	2	3
1.	M_0
2.	M_1
3.	M_2
4.	M_3
5.	L
6.	D

За даними таблиці, кожний наступний агрегат включає попередній і додає деякі нові елементи.....
.....

Зразок оформлення графіка

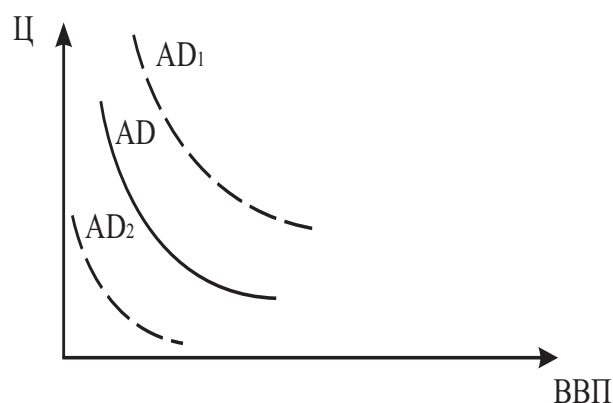

Рис. 1.2 – Вплив нецінових факторів сукупного попиту

Нецінові фактори сукупного попиту діють незалежно від динаміки цін і викликають зсув кривої AD паралельно праворуч, якщо
.....

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Агапова Т. А., Серегина С. Ф. Макроэкономика / Т. А. Агапова, С. Ф. Серегина – М.: Дело и Сервис, 2000. – 416 с.
2. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: Підручник/ за ред.. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2009. – 851с. – (Класичний університетський підручник).
3. Грошово-кредитна політика в Україні / за ред. В. С. Стельмаха – К.: Знання, 2003. – 421 с.
4. Моторин Р. М., Моторина Г. М. Система національних рахунків / Р. М. Моторин, Г. М. Моторина – К.: КНЕУ, 2001. – 336 с.
5. Островський І. А. Макроекономіка: конспект лекцій (для студентів 2 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за галузями знань 0305 «Економіка і підприємництво» і 0306 «Менеджмент і адміністрування» і слухачів другої вищої освіти за спеціальностями 7.03050901 «Облік і аудит» і 7.03050401 «Економіка підприємства») / І. А. Островський, С. Б. Тимофієва, Н. М. Сіренко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 136 с.
6. Панчишин С. Макроекономіка / С. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.
7. Перехідна економіка: Підручник / за ред. В. М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
8. Програма і робоча програма навчальної дисципліни „Макроекономіка” (для слухачів другої вищої освіти факультету післядипломної освіти і заочного навчання, спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і 7. 050107 - “Економіка підприємства”) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. М. Сіренко, К. О. Кожокіна – Х.: ХНАМГ, 2010 – 20 с.
9. Офіційний сайт Національного Банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
10. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
11. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
12. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МАКРОЕКОНОМІКА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,
ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

(для слухачів другої вищої освіти спеціальностей
7.03050901 – «Облік і аудит» і 7.03050401 - «Економіка підприємства»)

Укладачі: **ТИМОФІЄВА** Світлана Борисівна
ОСТРОВСЬКИЙ Ігор Анатолійович

Відповідальний за випуск *Н. М. Сіренко*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *О. А. Балашова*

План 2011, поз. 632М

Підп. до друку 09.11.2011
Друк на ризографії.
Зам. №

Формат 60 x 84/16
Ум. друк. арк. 4,11
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011 р.